

1 četvrtak, 14.02.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Pravilo 98bis]
4 [Optuženi su ušli u sudnicu]
5 ... Početak u 09.07h
6 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim ustanite.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasjedanje.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro. Molim sekretara da najavi
10 predmet.
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet
12 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića i ostalih*.
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.
14 Za zapisnik da kažem da su svi optuženi prisutni. I mislim da su i
15 timovi Obrane kompletni. Tužilaštvo predstavlja gospodin McCloskey.
16 Danas, kao što je i predviđeno, početak ćemo sa podnescima prema Pravilu
17 98bis. Naravno, počevši sa Obranom.
18 Vi znate da naš nalog o rasporedu. Naime, da smo vam dali vremensko
19 ograničenje i od vas se traži da ne prekoračite to ograničenje.
20 Ko će biti prvi?
21 Gospodine Meek?
22 G. MEEK: [simultani prevod] Da, časni Sude. Mi ćemo podijeliti našu
23 argumentaciju. Ja ću govoriti u prvom dijelu, a gospodin Ostojić u drugom
24 dijelu.
25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Izvolite.
26 Molim sekretara da započne računati vrijeme.
27
28
29
30

1 Ali prije nego što započnete, gospodine McCloskey, da li postoji i jedan
2 dio optužnice za koji Vi smatrate da nije dokazan uopšte ili da biste željeli da
3 povučete? Postavljam to pitanje jer bi to olakšalo postupak.

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Mi ne namjeravamo da povučemo bilo koju
5 od tačaka, ali ja vjerujem, i mislim da smo o tome i ranije govorili, da postoji
6 jedan od paragrafa koji se odnosi na devet tijela u Potočarima. Nije bilo
7 nikakvih dokaza o tome, i to je ono čega se ja sada sjećam.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Izvolite, gospodine Meek.

9 G. MEEK: [simultani prevod] Počinjete u 09.08h.

10 G. MEEK: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

11 Dobro jutro, časni Sude.

12 Dobro jutro mojim kolegama iz Tužilaštva i svim timovima Obrane, svim
13 optuženima i svim drugima na ovom Sudu.

14 Prvo bih želio da kažem da mi je bila velika čast i privilegija da
15 predstavljam Ljubišu Bearu. To može vrlo lako biti zadnji puta da se obraćam
16 ovom Vijeću. I šta god ću biti u stanju da kažem danas, možda će moći pomoći
17 Vijeću u donošenju odluke u ovom predmetu kako smo ga do sada vidjeli.

18 Časni Sude, ja bih sada zapravo želio da govorim malo o onome što se
19 dogodilo u ovoj sudnici u zadnjih 20 mjeseci i zašto nema nikakvih argumenata po
20 našem mišljenju da Ljubiša Beara snosi neku krivičnu odgovornost.

21 Časni Sude, gospodin Clifford je rekao: "Uvijek je pogrešno svagdje,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pogrešno je za svakoga da vjeruje u bilo šta na osnovu nedovoljnih dokaza."

2 Dok su dokazi do sada izvedeni na ovom suđenju moraju biti posmatrani u
3 najpovoljnijem svijetlu za Tužilaštvo, mi, s dužnim poštovanjem, tvrdimo da nema
4 nikakvog razumnog, neutralnog i distanciranog utvrđivača činjenica nakon
5 razmatranja i analiziranja dokaza može čiste savjesti reći da postoje dokazi da
6 je moj klijent Ljubiša Beara, isto tako poznati kao i "prazni /nedostaje
7 simultani prevod/" bio kriv. Drugim riječima, nema dovoljno dokaza koji bi
8 podržali osudu.

9 Znamo iz zapisnika i iz mjeseci i godina unazad da je Ljubiša Beara bio
10 jedno prazno plovilo. Mi smo to pronašli i nakon što su obje strane završile
11 svoje izvođenje dokaza, par godina /sic/, gospodin McCloskey, viši tužilac koji
12 je, kao što znamo bio uključen u predmete vezane za Srebrenicu, *Krstić i*
13 *Blagojević*, rekao je tom Sudu 29. septembra 2004. u svojim završnim riječima -
14 strana 12377 i 378 - rekao je:

15 "Beara je prazno plovilo. Mladić njemu daje naređenja. On nema pravo da
16 komanduje trupama i on nema nikakve trupe."

17 29 mjeseci kasnije, 28. februara 2007. na strani 7927 ovog transkripta,
18 redovi 24 i 25, taj isti tužilac, Peter McCloskey, još jednom je priznao na
19 javnom suđenju pred sucima da je Beara prazna posuda. Što je tačno sve dok on ne
20 bude napunjen naređenjima njegovog komandanta generala Mladića.

21 Časni Sude, mi vjerujemo da eksplicitno i implicitno postoje obećanja od
22 strane Tužilaštva da će izvesti dokaze koji će pokazati da je ova prazna posuda,
23 Ljubiša Beara, ispunjena dokazima sa strane Tužilaštva vezano sa direktna

24

25

26

27

28

29

30

1 naređenja od generala Ratka Mladića. To su, časni Sude, riječi tužioca. I mi
2 vjerujemo da je to priznanje da je to argumentacija Tužilaštva protiv Ljubiše
3 Beare zasnovana na tim misterioznim naređenjima. Mi bismo htjeli da znamo i
4 pitamo kada, gdje, kako i od strane kojih svjedoka ili dokaznih predmeta jeste
5 ovo bilo ispunjeno. Mi se pitamo gdje u kompletном zapisniku postoji bilo kakav
6 takav dokaz.

7 Mi tvrdimo, uz dužno poštovanje, da zapisnik o ovom predmetu do sada
8 nema nikakvih takvih naređenja koje bi izdao Ratko Mladić Ljubiši Beari, bilo
9 direktno, zaobilazno ili na drugi način.

10 Ljubiša Beara je optužen pred ovim Sudom za osam tačkaka u skladu sa
11 konsolidovanom izmijenjenom optužnicom. Gospodin Ostojić će se pozabaviti za
12 koji trenutak tačkama 7 i 8, kako su poredane u optužnici. A sama činjenica da
13 možda nećemo iznositi za svaku točku ni na koji način ne znači da vjerujemo da
14 je Ured tužilaštva u pravu i da je ispunio svoj teret dokaza po Pravilima o
15 postupku i dokazima. Mi znamo, a i Vi kao profesionalni suci znate, kakva je ova
16 situacija.

17 Prva stvar koja je jasna jeste da nema dokaza da je Ljubiša Beara bio
18 bilo gdje u Srebrenici ili oko nje od 1. jula do 12. jula 1995., osim
19 svjedočenja svjedoka Zlatana Silanovića /u engleskom transkriptu: "Celanovica"/.
20 Njegovo svjedočenje nije bilo potvrđeno bilo kakvim drugim dokazima, uključujući
21 i dokaze Tužilaštva, odnosno njihovog analitičara Richarda Butlera, koji je 23.
22 januara 2008. u ovoj sudnici na strani 20230, redovi 17 do 24, izjavio, u

23
24
25
26
27
28
29
30

1 suštini, da, koliko je njemu poznato, nema dokaza da je gospodin Beara bio
2 prisutan tokom tih dana i u to vrijeme, na tom mjestu.

3 Nadalje, časni Sude, ovaj svjedok Silanović /u engleskom transkriptu:
4 "Celanovic"/ čak nije bio siguran na koje dane je vidio, taj Celanović nije bio
5 sasvim siguran u koje datume je on vidio Ljubišu Bearu. I da pretpostavimo radi
6 argumentacije da je svjedok Celanović, da on nije bio jedan od onih prespornih
7 lažova koje nam je gospodin McCloskey obećao, mi tvrdimo, časni Sude, da samo
8 prisustvo Ljubiše Beare na određenoj lokaciji ni na koji način ne predstavlja
9 dokaz o počinjenju nečeg nezakonitog, krivice, saučesništva ili bilo kakve
10 krivice /sic/ u pogledu krivično-kaznenog ponašanja.

11 Isto tako, časni Sude, nije bilo nikakvih dokaza iznesenih pred ovim
12 Vijećem da je Ljubiša Beara bio bilo gdje u Potočarima ili oko njih 11. jula -
13 odnosno, od 11. do 13. jula 1995. Časni Sude, niti jedan dokaz nije bio izveden
14 da je Ljubiša Beara bio u Bratuncu u hotelu *Fontana* tokom onih kritičnih
15 sastanaka između Mladića i Holandskog bataljona. Isto tako, i kasnije između
16 Mladića i više oficira VRS-a, uključujući generala Krstića, pukovnika Jankovića,
17 generala Živanovića, Vasića, neke civilne vođe kao što je Deronjić, predstavnike
18 Holandskog bataljona i predstavnike Muslimana. Časni Sude, kao rezultat tih
19 sastanaka došlo je do evakuacije civila koja je tu dogovorena. Sporazum je bio
20 postignut između predstavnika strana prisutnih na tom sastanku tokom pregovora u
21 hotelu *Fontana* 11. i 12. jula 1995.

22 Ja moram priznati da je trebalo mnogo sati razmišljanja prije nego što
23
24
25
26
27
28
29
30

1 smo donijeli odluku da Vam se obratimo danas prema Pravilu 98bis. Na kraju
2 krajeva, mi smo zajedno odlučili da treba iznijeti argumentaciju vezanu prema
3 Pravilu 98bis. Međutim, nakon što smo pregledali propise ovoga Suda i pravnu
4 praksu, postalo je sasvim jasno da naše šanse da dobijemo prednost tvrdeći,
5 iznoseći argumentaciju vezanu za ovaj podnesak po Pravilu 98bis bila je naprosto
6 šansa za Tužilaštvo da razumije teoriju naše obrane i da razumije nedostatke
7 njihovog izvođenja dokaza. Mi smatramo, časni Sude, da sve to uzeto zajedno će
8 pomoći ili može pomoći Tužilaštvu u pripremi njihovog pobijanja. Iako ja tvrdim
9 da su mogli dovesti iste svjedoke i u svom glavnom izvođenju dokaza. Međutim,
10 nakon što smo donijeli odluku da iznesemo svoje argumente, evo, mi smo tu.

11 Tokom čitavog ovog izvođenja dokaza Tužilaštva pitao sam se nekoliko
12 stvari, ne samo vezano za mog klijenta već i za sve optužene. Pitamo se zašto su
13 Tužilaštvo i glavni tužilac bili u potpunosti uključeni u prva dva predmeta
14 vezana za Srebrenicu, a sve vezano za iste činjenice. I kako su onda oni mogli
15 promijeniti teoriju Tužilaštva kako bi odgovarala njihovim potrebama. Nadalje,
16 časni Sude, pitamo se zbog čega je Tužilaštvu dopušteno da to učini. I što je
17 još važnije, pitamo se kako Raspravno vijeće može utvrditi u koju teoriju
18 Tužilaštvo iskreno vjeruje da je tačna.

19 U prva dva suđenja teorija Obrane je bila, koliko sam ja shvatio, da je
20 postojao zasebni lanac komandovanja i da je bezbijednost bila glavni krivac.
21 Međutim, koliko sam shvatio sada, Tužilaštvo u tim predmetima imalo je suprotan
22 stav, a to je jednostavno, da su te obrane u predmetima *Krstić i Blagojević* bile

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pogrešne i da su se Raspravno vijeće i Žalbeno vijeće složili u tim predmetima.

2 Nadalje, časni Sude, mi se ozbiljno pitamo zašto tako učeni tužilac kao
3 moj kolega gospodin McCloskey od početka ovog suđenja, čak prije njega na 65ter
4 konferenciji od 13. jula 2006. na strani 316 red 5 do 7 rekao za zapisnik da je
5 uvređen nekim komentarima od strane Julie Condon.

6 "Ako više volite nju da dođe prije nego što da izjave, izjave koje će se
7 odnositi na moj integritet." /sic/

8 Pitamo se, časni Sude, kako to da Tužilaštvo koje ukazuje na svoj
9 integritet i odbacuje uopće pomisao da netko može dovesti u pitanje njegovu
10 etičnost, istinitost i pravni karakter sada može argumentirati da je moj klijent
11 Ljubiša Beara također zvan "praznom posudom" predstavljao bitnog igrača u istim
12 događajima kao i Krstić i Blagojević. Časni Sude, u vezi s ovim pitanjem mi smo
13 mnogo razmišljali i nadamo se da je, i zapravo sigurni smo da je Pretresno
14 vijeće učinilo isto. Po našem mišljenju, pristup prema kojem Tužilaštvo može
15 mijenjati svoju teoriju ovisno o tome u kojem predmetu ih iznosi, kada su
16 činjenice koje su temelj svega toga iste, po našem mišljenju to nije primjereno
17 i veoma nam je neobično. Časni Sude, mi smatramo da se na taj način ne može
18 ništa postići.

19 Kroz cijelo ovo suđenje, mi smo se pitali zbog čega Tužilaštvo nikad
20 nije se koristilo stručnjakom, vještakom za rukopise koji radi za Tužilaštvo
21 kako bi pregledao stranice oficirskog dnevnika Zvorničke brigade. To je dokazni
22 predmet 377 u kojem je navedeno: "Pukovnik Beara, prenesi poruku." To je strana
23 127 tog dokaznog predmeta. Ili: "Pukovnik Beara stiže", to je strana 129. Sve
24 govorim stranice u engleskoj verziji. "Beara treba nazvati 155", to je na strani

25

26

27

28

29

30

1 156. A onda ponovo: "Beara stiže", to je strana 137.

2 (redigovano)

3 (redigovano)

4 (redigovano)

5 (redigovano)

6 (redigovano)

7 (redigovano))

8 (redigovano)

9 (redigovano)

10 (redigovano)

11 (redigovano)

12 (redigovano)

13 (redigovano)

14 Mi se pitamo, časni Sude, zbog čega nitko iz Tužilaštva sa cijelim
15 njihovim golemim osobljem, sa analitičarima, istražiteljima zašto se nitko od
16 njih nije potrudio da napravi analizu tog rukopisa, uopće.

17 Časni Sude, mi se pitamo zbog čega Tužilaštvo nikad svjedocima ili
18 osobama koje su bile svjedoci, a i osumnjičeni, zašto im nikada osim u jednom
19 slučaju nisu prikazani, bilo fotografije radi prepoznavanja, ili nije traženo da
20 se naš klijent gospodin Beara, da se izvrši njegovo prepoznavanje uživo. Mi
21 smatramo da onaj jedan slučaj kada fotografija jeste bila pokazana svjedoku, a
22 time će se baviti gospodin Ostojić detaljnije, da je tom prilikom i s pravnog
23 stanovišta, posao bio napravljen tako da je bio potpuno besmislen.

24 Časni Sude, pitamo se zbog čega su svjedoci Tužilaštva koji tvrde da su
25 vidjeli Ljubišu Bearu svi dali taj jedan općeniti, prilično neprecizan opis,
26 opis koji bi mogao, u koji bi se mogli uklopiti brojni oficiri VRS-a iz tog

27

28

29

30

1 vremena. Pregledavanje filma sa one zabave za generala Živanovića kada se on
2 povlačio može potvrditi tu činjenicu.

3 Časni Sude, pitamo se zbog čega tokom razgovora s nekim svjedocima se
4 događalo da se osoba s kojom je vođen razgovor, da se njezin status promijenio
5 sa statusa svjedoka na status osumnjičenog usred razgovora. A zatim nakon što je
6 čovjek dao inkriminirajuće informacije o Ljubiši Beari mu je status ponovo
7 promijenjen u status svjedoka.

8 Časni Sude, mi se pitamo zbog čega postoje nezapisani, nezabilježeni i
9 nesnimljeni razgovori sa tim osumnjičenima, to jest, svjedocima koji su naglo
10 promijenili svoje priče, i koji su po našem mišljenju promijenili svoje priče
11 kako bi se to uklopilo u novu teoriju Tužilaštva u ovome predmetu.

12 Časni Sude, svi ovi razgovori o kojima sam sada razgovarao po našem
13 mišljenju su predstavljali kršenje Pravila 43 Pravilnika o postupku i dokazima.

14 Ukoliko je Ljubiša Beara onaj za, i ono za što ga oni optužuju, to jest,
15 kažu da jeste, dakle čovjek koji je stvarao planove, koji je bio blizu Mladiću
16 ili u njegovom najužem krugu, zbog čega se onda Ljubiša Beara ne vidi niti na
17 jednom video-snimku, na fotografijama, i tako dalje, sa Mladićem, Krstićem,
18 Živanovićem, Vasićem i drugima? Zbog čega, pitamo se mi, časni Sude? Časni Sude,
19 ako je Ljubiša Beara ona osoba za koju oni tvrde da on jeste, zbog čega on nije
20 bio na toj zabavi prilikom odlaska generala Živanovića zajedno s Mladićem i
21 drugim visoko rangiranim oficirima VRS-a.

22 Časni Sude, mi se pitamo zbog čega istražitelji Tužilaštva su bacali ili
23 uništavali svoje bilješke sa terena. A posebno bilješke jednog nesnimljenog
24 četverodnevnog razgovora sa PW 168. Dakle sa glavnim svjedokom Tužilaštva u
25 vrijeme kada je on još uvijek bio osumnjičen, a istražitelj je, prema zapisniku,
26 te bilješke čuvao otprilike dvije godine prije svog odlaska sa Tribunala. Pa

27

28

29

30

1 onda nije smatrao da su više potrebne, te ih je samo tako uništio.

2 Tužilaštvo, časni Sude, će vam reći kada dođe na njih red, da je PW 168
3 pouzdan svjedok. Mi tvrdimo, uz sve dužno poštovanje, da je PW 168 lažljivac
4 koliko je to moguće. Nemojte sumnjati u to uopće. Ne dajte da vas zavara kao što
5 je zavarao Tužilaštvo svojim vještima lažima. Molit ću Vas da o tome razmislite.

6 Časni Sude, ja sam srećom ili nesrećom odrastao u okruženju advokata,
7 sudaca i političara. Što je, ja mislim, loša kombinacija. Moj otac je prvo bio
8 odvjetnik, a zatim sudija u sudnici. Moj djeda, dvije tetke i jedan ujak su
9 također bili advokati, a imao sam i jednog ujaka po majci koji je bio i advokat
10 i političar. Tako sam saznao prilično rano o pravu. I tokom tog procesa su me
11 uvijek učili da postoji pravda i da postoji krivda. Da je pogrešno
12 pretpostavljati da je osoba koja je optužena za zločin kriva, da je pogrešno ne
13 dozvoliti optuženom da ima pravično i javno suđenje i efektivnu pomoć
14 zastupnika. Moj me otac, da budem iskren, naučio da ne vjerujem ničemu što sam
15 čuo ili pročitao, a samo polovini onoga što sam vidio.

16 Časni Sude, također su me naučili da nepouzidane činjenice dovode do
17 nepouzdanih pravnih zaključaka. Ta istina je nešto što nisam u potpunosti
18 shvatio dok se nisam počeo baviti odvjetničkom praksom i suđenjima 1979.
19 godine. Nitko tko je pratio ovo suđenje, suđenje Blagojeviću ili suđenje Krstiću
20 ili pročitao optužnice u ovom predmetu može osporiti da u ovom predmetu se
21 navode neke nepouzidane činjenice.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Podsjećan sam tokom suđenja u nekoliko navrata da nada umire zadnja. I s
2 obzirom da sam optimist, ja se nadam da iz ovih nepouzdatih činjenica nećemo
3 dobiti nepouzdana pravne zaključke.

4 Časni Sude, moram priznati da sam, iskreno govoreći, uz sve dužno
5 poštovanje, razočaran načinom na koji se vode ova suđenja pred Međunarodnim
6 sudom. Mislim da će nas povijest procijeniti i mislim da na koncu neće biti
7 ovisno o tome da li je utvrđeno da su optuženi krivi ili ne, niti će biti bitne
8 kazne, to jest, presude koje će im biti određene. Nego da li su ti optuženi, ta
9 ljudska bića poput svih nas, da li im je pravično suđeno prije nego što je
10 donesena osuđujuća presuda prije nego što su osuđeni da godinama i godinama budu
11 u zatvoru iza rešetaka. Sloboda je jedan luksuz i Tužilaštvo se moralo boriti za
12 to svom silom da se sloboda nekome uzme na temelju iskaza svjedoka. A govorimo o
13 slobodi, slobodi najvećem blagu koje postoji. Ja vas pitam tko ne bi promijenio
14 svoju cijelu plaću za jednu godinu, tko ne bi dao samo da bude slobodan isto
15 toliko, jedno godinu dana. Ovo vam spominjem kada budete razmatrali iskaze
16 svjedoka Tužilaštva da vidite da li su oni stvarno nešto čime se može podržati
17 osuđujuća presuda. Mi smatramo da nije tako.

18 Časni Sude, moj učeni kolega Peter McCloskey vam je 24. augusta 2006. u
19 ovoj sudnici rekao da tokom iskaza, 10 godina nakon samih događaja, ima sve više
20 ljudi koji su spremni da govore, koji će direktno implicirati jednog ili više
21 optuženih. I rekao je da na kraju, kada smo završili sa spiskom svjedoka
22 Tužilaštva, da postoji i dugačka spiska ljudi iz VRS-a i MUP-a. Međutim, moram
23 jedno upozorenje tu reći. On je naime rekao: "Mnogi od ovih svjedoka neće vam
24 govoriti potpunu istinu. Mnogi će od njih ići amo-tamo i šetati kroz nju." On je

25
26
27
28
29
30

1 rekao, međutim, da je uvjeren da ćete vi uspjeti nazrijeti istinu u onome što ti
2 svjedoci govore. Rekao je: "Zapravo, čak i u lažima se može pronaći istina." Mi
3 tvrdimo, časni Sude, da je i polovična istina zapravo samo laž.

4 Osim toga, časni Sude, moj kolega gospodin McCloskey vam je rekao:
5 "Mislim da se nešto može zaključiti iz ovog svjedoka, čak i ako je on jedan
6 najobičniji lažljivac. A ja mislim da jesmo nešto nazreli iz toga što je on
7 direktni lažljivac."

8 To što smo mi nazreli iz njegovog iskaza, tog lažljivca, lažljivca o
9 kojem je gospodin McCloskey govorio u svojoj uvodnoj riječi, to što smo mi
10 nazreli, što smo mi vidjeli, je da takvi lažljivci jednostavno nisu pouzdani
11 svjedoci. I da bi to bila travestija međunarodne pravde ako bi se presuda o
12 krivici bazirala u bilo kom svom dijelu na njihovim lažljivim iskazima.

13 Časni Sude, ti svjedoci koje je izvelo Tužilaštvo, mnogi od njih nisu
14 došli ovamo da bi dali iskaz nego kako bi nekako iznijeli svoje laži. Mislimo da
15 su to oni stvarno i uradili. Kada budete analizirali iskaze svjedoka Tužilaštva,
16 imajte na umu da je Tužilaštvo dovodilo svjedoke za koje su znali da će lagati.
17 Meni i mom kolegi je to neobična praksa. Mi smatramo da u većini nadležnosti
18 sudskih, možda i u svima, je takva praksa zabranjena.

19 Časni Sude, Tužilaštvo je izvodilo svjedoke s kojima su sklopili pogodbe
20 gdje su im ponudili manje kazne ili slobodu. Imajte na umu, zdrav razum to
21 govori, naime, kada jedete recimo goveđi gulaš i nađete komad koji nije fini,
22 koji je pokvaren komad mesa, nećete izbaciti samo taj pokvaren komad mesa koji

23
24
25
26
27
28
29
30

1 je istrulio, nego ćete baciti cijeli sadržaj. Međutim, Tužilaštvo traži da
2 izbacite samo te pokvarene, trule komade mesa, te trule laži iz iskaza njihovih
3 svjedoka i onda nastavite slušati, nadajući se da ćete uspjeti tu naći neku
4 istinu. Časni Sude, to je nelogično, neutemeljeno i smiješno.

5 Analizirajući iskaze svjedoka Tužilaštva, čak i u svijetlu
6 najpovoljnijem za Tužilaštvo, trebate imati na umu da za mnoge od njih
7 Tužilaštvo nam nije reklo koji su ti koji su lagali i koji će lagati. Mi
8 smatramo da više njih se uklapa u tu kategoriju, o kojima je govorio moj učeni
9 kolega McCloskey u svojoj uvodnoj riječi. Na primjer, PW 168, 102, Celanović,
10 161, 162, Birčaković, Babić /u engleskom transkriptu: "Perić"/ /nedostaje
11 simultani prevod/ -

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo za zapisnik, molim da se navede
13 kako se piše taj "Selanović".

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] C-e-l-a-n-o-v-i-ć. Ovdje je netočno
15 zapisano. C-e-

16 G. MEEK: [simultani prevod] Po našem mišljenju, svi ovi svjedoci su bili
17 najobičajni primjeri prevare koji hodaju i govore. Mi naprosto tražimo da tokom
18 Vašeg razmatranja i analize ovih podnesaka i svjedočenja ne zaboravite da je
19 njihov motiv da lažu i da ukažu prstom na druge.

20 Časni Sude, sudovi su tokom vremena uvijek s oprezom gledali na
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 svjedočenje saučesnika. U predmetu *Hail Please i Crown /sic/* /u engleskom
2 transkriptu: "one hailing pleas of the Crown"/ 1680., sudija je izjavio:
3 "Branjenik nam nalaže da se čuvamo lekcija istorije /u engleskom
4 transkriptu: "*to heed the lessons of history*"/ i da izbjegnemo pokvarena
5 trgovanja kakva proizlaze iz svjedočenja saučesnika." On govori - to je bilo
6 1680. godine - "Bilo bi teško oduzeti život bilo koje osobe na osnovu takvog
7 svjedoka koji se zaklinjao samo da bi rekao to da spasi svoj život." /sic/

8 Časni Sude, mi tvrdimo da kriminalci vjerovatno kažu bilo šta kako bi
9 dobili ono što žele. A ova spremnost da urade bilo šta uključuje ne samo da
10 optuže svoje prijatelje i rođake, već isto tako i da lažu, da proizvode dokaze.
11 Isto tako i navode druge da stvaraju laži. I dvostruka prevara i varanje bilo
12 koga, uključujući, a posebno tužioca, jeste ono što je problematično.

13 Časni Sude, jedan od osnovnih elemenata sudstva bilo koje civilizirane
14 nacije jeste da se vrši suđenje u traženju za istinom. Time se ne misli da
15 kupljenu istinu, dogovaranu istinu, već na čistu istinu. Može lako biti da
16 ponekad moramo da se pomirimo sa potvrđnim izjašnjavanjem u krivici koja je
17 kupljena. Ali, ne moramo da damo potvrdu da je netko u potpunosti plaćen za ono
18 svjedočenje koje je drugima donijelo štetu.

19 I, časni Sude, mi vjerujemo da pouzdanost predstavlja ključ i najvišu
20 tačku bilo kojeg pravnog sistema koje traži da se prizna njegova uloga u
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 civiliziranom društvu. I vrijeme je došlo da se jasno kaže i čvrsto kaže da je
2 naše sudsko traženje istine nešto što se ne može pomiriti sa kupovinom ili
3 krivokletstvom.

4 Postoji nešto što se može dobiti od ovih svjedoka koji lažu, a to je
5 samo ako Vijeće u potpunosti ignorira jednostavnu istinu da u životu možete da
6 trgujete za bilo šta i da kupite bilo šta. Možete da trgujete i kupite velike
7 kuće, vile, bilo šta što vam padne na um. Ali, hvala bogu, ne možete ubiti i ne
8 možete trgovati neke stvari, a to su mudrost; ne možete kupiti pravdu, jer ako
9 to radite, ono što dobivate jeste nepravda. Ne možete kupiti ili trgovati
10 ljubavlju, jer ako to radite ne dobivate ljubav. I ne možete kupiti ili trgovati
11 istinom, jer ono što dobivate nije istina. Svjedočenje kod kojeg svjedok ima
12 oblak sumnje iznad sebe, to je nešto što se ne može kupiti /sic/. I mi tvrdimo
13 da je to Tužilaštvo radilo u ovom predmetu, posebno sa njihovim glavnim
14 svjedokom PW 168. I zbog toga mi vjerujemo da njihovi argumenti, izvođenje
15 dokaza jeste u ovom trenutku, u ovom stanju u kojem jeste /kako je prevedeno/.

16 Časni Sude, u jednoj od najstarijih sudnica u Engleskoj stoje riječi: "U
17 ovom svetom mjestu pravde, kruna nikad ne gubi, zato što sloboda Engleza jeste
18 ako se jedan Englez očuva na slobodi protiv onih koji pogrešno svjedoče, onda
19 kruna dobiva."

20 Časni Sude, pre mnogo godina sam saznao da Tužilaštvo nikad ne gubi. Moj
21 otac mi je objasnio da ako dobiju osuđujuću presudu onda dobivaju, ako dobivaju

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 oslobađajuću presudu također dobivaju zato što je pravda zadovoljena. Tako da
2 oni uvijek dobivaju.

3 21. augusta 2006. Carla Del Ponte je rekla u svojim uvodnim riječima -
4 strana 381, redovi 2 do 5:

5 "Preživjele žrtve Srebrenice žude za pravdom. Oni gledaju ovaj Sud da dâ
6 pravdu i da se dokaže istina o onome što se dogodilo i da okrivi krivce. /prevod
7 engleskog transkripta: "Preživjele žrtve srebreničkog zločina žude za pravdom, a
8 ne za osvetom"./"

9 Mi kažemo na to da se slažemo sa time, ali da tu nije u pitanju osveta
10 već optuženje krivih. Ono što mi vjerujemo da žrtve ne žele jeste da vide da su
11 nevini optuženi ili osuđeni, a to bi bilo onda, časni Sude, nešto što ne bi
12 služilo pravdi za te žrtve.

13 Osuditi nevinog čovjeka učinilo bi lošu uslugu žrtvama Srebrenice i ni
14 na koji način to nije ono, kao što je rekla gospođa Del Ponte, važan korak prema
15 pružanju pomoći. Mi vjerujemo da to samo doprinosi dalje bolu i patnji
16 preživjelih žrtava.

17 Časni Sude, ako se pogledaju pogrešno donesene presude u čitavom svijetu
18 onda se može vidjeti da se tu radi o žrtvama koje su imale dodatne probleme.
19 Imamo netačne identifikacije očevidaca, imamo nepouz dane informante ili
20 cinkaroše, neuspjeh policije i tužilaca da objelodane dokaze, kao i pogrešnu
21 forenziku. Mi smo vidjeli u nekim slučajevima da se takvi pogrešni forenzički
22 nalazi kroz naše unakrsno ispitivanje u predmetima Tužilaštva isto tako pokazuju
23 /sic/. Mi vjerujemo da ćemo dokazati da se tu radi ne samo o lošoj matematici
24 već i pogrešnoj DNA analizi.

25

26

27

28

29

30

1 Kada se sada usredsredimo na pogrešne osude, Fakultet prava u Chicagu,
2 Illinois, uveo je lažno svjedočenje, informante ili svjedoke cinkaroše ili one
3 koji su netačno identificirali iako su bili očevici. I to su oni ljudi koji
4 imaju tendenciju da ukazuju prstima na druge i isto tako da daju pogrešne ili
5 nepouzidane forenzičke dokaze ili lošu nauku.

6 U zaključku, časni Sude, želio bih da kažem da je bila čast da budem
7 pred ovim Vijećem i da je još veća čast predstavljati Ljubišu Bearu.

8 Isto tako bih želio da s vama podijelim nešto što je što je sudija
9 Jackson na sudu Sjedinjenih Država, jedan od arhitekta Nürnberga rekao:

10 "Ako se traži suđenje u dobroj vjeri, to je jedna druga stvar. Sudovi
11 sude predmetima, ali predmeti sude sudovima. I ako se to radi u postupku, sudski
12 postupak, ako niste voljni da optuženog vidite slobodnog ako nije dokazano da je
13 kriv /kako je prevedeno/."

14 I na kraju želio bih da kažem svima, osoblju, Sekretarijatu, ljudima iz
15 bezbiječnosti, tehničarima, zbog mog akcenta i moje kadence u govoru i časnom
16 Sudu da se zahvalim što ste bili strpljivi. Isto tako bi želio da se zahvalim
17 glavnom braniocu Johnu Ostojiću za njegovo rukovođenje i usmjeravanje. Nas

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dvojica smo dosta vremena proveli, dvije godine, radeći zajedno. I moram da
2 priznam, časni Sude, da je ovo bio jedan veoma dug, čudan i zanimljiv put.

3 I još nadalje želio bih da citiram velikog Amerikanca Martina Luthera
4 Kinga. Martin Luther King je rekao:

5 "Nepravda bilo gdje je prijetnja pravdi bilo gdje. Uhvaćeni smo u
6 neizbježnoj mreži uzajamnosti koja je povezana u jedinstvenu odjeću sudbine. Ono
7 što utiče na jednoga utiče direktno na sve nas."

8 To je napisao u jednom pismu iz zatvora u Birminghamu 16. aprila 1963.

9 Želim da se svima zahvalim. Bilo mi je zadovoljstvo.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Trebam li zaključiti da nas Vi
11 napuštate, gospodine Meek?

12 G. MEEK: [simultani prevod] Oprostite?

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li da protumačim da ćete Vi se
14 povući odavde, gospodine Meek?

15 G. MEEK: [simultani prevod] Pa sve je moguće. Možemo se i kasnije time
16 pozabaviti.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Ostojiću, počinjete u 09.51h.

18 G. OSTOJIC: [simultani prevod] Časni Sude, drage kolege, gospodine
19 Beara, uz dužno poštovanje kažemo da bez obzira na nefleksibilno Pravilo 98bis,
20 da dokazni materijal koji je bio predložen ovom Pretresnom vijeću da bi na
21 temelju njega Vijeće trebalo osloboditi po točkama 7 i 8, druge, izmijenjene,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 konsolidirane optužnice mog klijenta. Dozvolite da vam objasnim i zašto.

2 Reći ću vam prvo nešto o kontekstu. Mi smo vidjeli navode, saslušali
3 premise, vidjeli smo i čuli dokazni materijal. Sada znamo i po našem mišljenju
4 tvrdimo da su obećanja koja su bila izrečena neispunjena, a da navodi nisu bili
5 potkrijepljeni.

6 Navod da je gospodin Beara planirao, organizirao, pomagao, nadgledao ili
7 omogućavao ili na drugi način podržavao i potpomagao transport civila bilo u
8 Srebrenici ili Žepi, to nije dokazano. Ljubiša Beara nije krivično odgovoran. Te
9 se zbog toga mu treba odrediti oslobađajuća presuda.

10 Želio bih da sada prođemo kroz dio dokaznog materijala. Prvo bih se
11 želio zabaviti Žepom u vezi sa navodima iz točke 8 kao i točke 7. Prvi je
12 deportacije, a drugi je prisilno preseljenje. Dakle čuli smo od svjedoka, mislim
13 10 svjedoka, koji su govorili o kretanjima, premještanjima stanovnika u Žepi.
14 Važno i ključno pitanje koje si trebamo postaviti kada utvrđujemo da li je
15 gospodin Beara uključen je: kada je transport počeo? Paragraf 71 tvrdi da je
16 transport stanovništva Žepe počeo 25. jula 1999. /u engleskom transkriptu:
17 "1995."/ Analitičar, gospodin Butler, je rekao da je bilo 26., zatim dodao da to
18 govori napamet, iz sjećanja.

19 Sljedeće ključno pitanje koje smatramo da se mora postaviti u vezi sa
20 Žepom je: koliko je dugo trajalo kretanje tih civila, to jest, njihovo
21 premještanje? Kako je gospodin Butler ustvrdio, to se odvijalo u periodu od
22 jedan do maksimalno dva dana, što bi značilo da je do kraja došlo negdje 28. ili
23 29. jula.

24

25

26

27

28

29

30

1 Kada se pregleda dokazni materijal u cijelosti, vidjet ćete da nema nikakvih
2 dokaza da je Ljubiša Beara bio uključen u to, bilo na temelju dokumenata,
3 naređenja, presretnutih razgovora, dnevnika ili ličnih dnevnika na temelju čega
4 bi se sugeriralo da je on bio blizu ili u okolini područja Žepe u trenutku
5 početka preseljenja civilnog stanovništva. Jedini dokazni materijal koji je
6 gospodin Butler mogao pronaći, koji bi bilo kako mogao sugerirati da je gospodin
7 Beara bio uključen u vezi sa Žepom, su tri presretnuta razgovora koji su navodno
8 snimljeni, na kojima se čuje njegov glas. Dva od 1. augusta, jedan od 2. augusta
9 1995. godine. Time ćemo se konkretno uskoro pozabaviti. Ali, kada govorimo o
10 planiranju premještanja stanovništva, gospodin Butler je 23. januara 2008.
11 konkretno na strani 20217 redovi 13 do 20 rekao:

12 "Ja nemam nikakvih dokaza da je on, gospodin Beara, bio dio toga."

13 Kada je pak riječ o organizaciji, pomaganju, nadziranju ili omogućavanju
14 kretanja ili premještanja tih civila iz Žepe, ponovo se možemo usredotočiti na
15 ovo što je rekao gospodin Butler na strani 20217 redovi 21 do 24, 23. januara
16 2008. godine. On je rekao:

17 "Dat ću Vam isti odgovor: nemam nikakve informacije. Dakle, znate, o
18 tome da nema informacija, tu se slažem."

19 I Butler se stvarno slaže s nama da nije bilo nikakvih dokaza da je
20 Ljubiša Beara bio uključen bilo u prisilno premještanje ili deportaciju civilnog
21 stanovništva iz Žepe. Zapravo, a mislim da je to nesporno, nije bilo nikakvih
22 dokaza koji bi bilo ukazivali ili dokazivali da je Ljubiša Beara bio uključen u
23 događaje u Žepi. Butler nam je na strani 20213 rekao:

24 "Mislim da nemamo presretnutih razgovora ili bilo kakvih drugih
25
26
27
28
29
30

1 informacija koje se odnose na Ljubišu Bearu gdje se on nalazio u to vrijeme.
2 Naime, od 16. do 31. jula 1995." To su bili redovi od 9 do 10.

3 Mi nismo morali pitati gospodina Butlera šta je mislio kada je rekao
4 "bilo kakve druge informacije", jer mi možemo zaključiti da to znači da nije
5 bilo presretnutih razgovora, nije bilo dokumenata, naređenja, dnevnika - bilo
6 zvaničnih, bilo ličnih - da nije bilo ni bosanskih Muslimana svjedoka, a čak ni
7 onih svjedoka koje je Tužilaštvo povremeno dovodilo u sudnicu. Dakle, nikakvi
8 dokazi, mi tvrdimo, ne obavezuju na oslobađajuću presudu.

9 Tužilaštvo, preko svojih svjedoka, je priznalo da nema nikakvih svjedoka
10 u vezi sa Ljubišom Bearom kada je riječ o te dvije točke optužnice. Prisilno
11 premještanje i deportacija stanovništva Žepe počelo je 25. jula ili 26. jula i
12 završilo 28. ili 29. jula. Veoma je jasno da se Tužilaštvo preko svjedoka, i to
13 jako olako reklo i priznalo da nema nikakvih dokaza protiv gospodina Beare kada
14 se govori o te dvije točke optužnice u odnosu na Žepu. I zbog toga prema
15 prevladajućim zakonima koji su upravo onako nefleksibilni kao što moraju biti,
16 ni jedan razumni prosuditelj činjenica ne može donijeti zaključak da je Ljubiša
17 Beara odgovoran pod te dvije točke te mora odbaciti takve točke optužbe.

18 Vijeće je postavilo pitanje tokom ispitivanja u vezi sa zajedničkim
19 zločinačkim poduhvatom. Pošto nema nikakvih dokaza, časni Sude, koji povezuju
20 Ljubišu Bearu na bilo koji način sa kretanjem, ili premještanjem stanovništva iz
21 Žepe od početka do kraja, razgovor o zajedničkom zločinačkom poduhvatu nije
22 relevantan i nepotreban. A kada je riječ o presretnutim razgovorima, ona tri
23
24
25
26
27
28
29
30

1 presretnuta razgovora o kojima smo govorili, od 1. i 2. augusta 1995., kada je
2 riječ o njima, kada je riječ o ta tri presretnuta razgovora, oni su očito bili
3 snimljeni bitno nakon što je prisilno premještanje i deportacija bilo planirana,
4 organizirana, omogućavana i završena. Ne može se, ne biste smjeli to razmatrati
5 u odnosu na točke 7 i 8 druge izmijenjene konsolidirane optužnice.

6 Međutim, ne znajući što će Pretresno vijeće učiniti ukoliko mi, recimo
7 pretpostavimo da će Pretresno vijeće prihvatiti te presretnute razgovore na neki
8 način kao neku vezu sa samom činjenicom premještanja ili transporta civila, mi
9 smatramo da u takvim okolnostima da bi se detaljnim pregledom presretnutih
10 razgovora se moglo vidjeti da iz njih ne proističe nikakvo krivično ponašanje,
11 kazнено ponašanje. I zapravo podržavaju gospodina Bearu jer je on u tim
12 presretnutim razgovorima postupao na pravno odgovarajući, profesionalni način
13 razgovarajući o ratnim zarobljenicima i pokušavajući se pobrinuti da oni budu
14 registrirani sa Međunarodnim Crveni križom i drugim organizacijama.

15 U osnovi, kad je riječ o Žepi, postoje, dakle, samo tri presretnuta
16 razgovora koji se uopće trebaju uzeti u razmatranje, a mi smatramo da ako oni
17 budu uzeti u razmatranje, da ih se treba gledati kao oslobađajuću materijal koji
18 ne pokazuje da je Ljubiša Beara bio uključen u premještanje ili transfer
19 civilnog stanovništva iz Žepe. Te ponovo tražimo da se odbace točke 7 (to je
20 prisilno premještanje) i 8 (deportacija) u vezi sa Žepom.

21 Časni Sude, u interesu vremena preći ću na kretanje stanovništva u
22 odnosu na Srebrenicu. To je navedeno u točki 7 druge izmijenjene konsolidirane
23
24
25
26
27
28
29
30

1 optužnice pod točkom "Prisilno premještanje". Ključni paragrafi po nama koje
2 trebate pogledati, među ostalima, su paragrafi 61 do 64. Ista pitanja koja smo
3 postavili u vezi sa Žepom treba postaviti i u odnosu na Srebrenicu. Kada je
4 počelo kretanje ili preseljavanje stanovništva? Kretanje civilnog stanovništva
5 Srebrenice počelo je 12. jula, a prekinulo se 13. jula 1995. godine. Zapravo, to
6 je nesporna činjenica. Mi se tu možemo pozvati na već presuđenu činjenicu,
7 konkretno 203 i 209. Pitanje prema kojem se utvrđuje da li je ovo ili ono, da li
8 se radi o jednoj ili drugoj situaciji je bilo naime pitanje koje smo mi
9 povremeno postavljali svjedocima da bismo utvrdili da li se radilo o prisilnom
10 premještanju ili o evakuaciji. Mi tvrdimo da se radilo o evakuaciji, uzevši u
11 obzir da su tamo bili prisutni i da su u tome sudjelovali pripadnici Nizozemskog
12 bataljona. Dakle, to nije bilo prisilno preseljenje. Mi se ne oslanjamo
13 isključivo na prisutnost i sudjelovanje i pomoć Nizozemskog bataljona. I drugi
14 faktori mogu pomoći Pretresnom vijeću da dođu do točnog zaključka da se nije
15 radilo o prisilnom premještanju nego o evakuaciji.

16 Ako pregledamo iskaz gospodina Kingorija koji je došao ovamo iz Kenije,
17 ako pogledamo dokazni predmet P00493 gdje jasno stoji da je od stanovnika Žepe,
18 to jest Srebrenice, 80% do 85% su među njima bile same izbjeglice koje su tamo
19 izbjegle od negdje drugdje. Govoreći o činjenici da su Muslimani, Bosanci
20 Muslimani, i pripadnici vojske, i oni koji nisu bili, dobrovoljno napustili
21 civile i formirali tu dugu kolonu pokušavajući se probiti kroz tamne šume dan
22 prije početka same evakuacije.

23 Kada se izvrši analiza da li je riječ bila o evakuaciji ili o prisilnom
24 premještanju, mi tvrdimo, naime, da je kretanje stanovništva iz Srebrenice bila
25 evakuacija, da nije bilo riječ o prisilnom preseljenju. I to moramo sagledati u
26 kontekstu potpune slike toga što su civili u Srebrenici željeli i kakve su

27
28
29
30

1 odluke donosili u to vrijeme. Uzevši da je 80% ili čak i više stanovništva
2 Srebrenice u julu 1995. bile izbjeglice ili prognanici koji nikad nisu
3 Srebrenicu smatrali svojom kućom nego privremenim boravištem, imajući na umu
4 činjenicu da su bosanski Muslimani, pripadnici vojske, a i oni koji nisu bili
5 pripadnici vojske, dakle muškarci koji su zbog kojeg god razloga napustili tu
6 enklavu dobrovoljno i isto tako i civile, dok sami civili nisu mogli donijeti
7 nikakvu drugu onda odluku nego da i oni sami odu odatle i da dozvole evakuaciju
8 uz pomoć Nizozemskog bataljona.

9 Dakle govorili smo sada o kretanju civilnog stanovništva u Srebrenici.
10 Sada da to povežemo konkretno sa Ljubišom Bearom. Kakvu vi god donijeli odluku,
11 čak i ako donesete odluku da ima dovoljno dokaza da se radilo o prisilnom
12 preseljenju, mi smatramo da morate ipak, bez obzira morate donijeti oslobađajuću
13 presudu za Ljubišu Bearu u vezi sa tom tačkom. A zbog čega: dokazni materijal
14 koji je bio izveden ovdje, i video, i dokumentarni, i iskazi svjedoka, mi smo tu
15 svega vidjeli - tko su bili sudionici, gdje su se oni sastajali, a od svjedoka
16 smo čuli šta se govorilo o tim sastancima i prije same evakuacije ili,
17 alternativno, premještanja stanovništva Srebrenice.

18 Gdje se Mladić nalazio u vrijeme događaja predstojećim događajima
19 odlasku stanovništva iz Srebrenice. Vidjeli smo ga u Bratuncu u hotelu *Fontana*
20 barem tri puta. Vidjeli smo Mladića u Srebrenici i Potočarima. Vidjeli smo
21 Mladića i u Sandićima. Niti jednom se Mladić nije nalazio u blizini niti je bio
22 uopće prisutan Ljubiša Beara, niti na jednoj od tih lokacija, niti na jednom od
23 tih mjesta, niti u jednom od tih trenutaka.

24

25

26

27

28

29

30

1 Mi tvrdimo da su to konkretne činjenice koje Vijeće mora uzeti u
2 razmatranje kada bude razmatralo vinost gospodina Beare po ovoj točki. Naime, u
3 vezi sa kretanjem i preseljenjem stanovništva Srebrenice. Nije izveden niti
4 jedan dokaz koji bi sugerirao iz kojeg bi se moglo zaključiti ili koji bi
5 utvrdio da je Ljubiša Beara bio blizu ili prisutan na lokacijama gdje su se
6 navodno donosile odluke vezane za evakuaciju ili prisilno preseljenje
7 stanovništva.

8 Butler se razotkrio u vezi sa ovim pitanjem kada smo mu postavili
9 konkretno pitanje: "Da li imate bilo kakve dokaze da je gospodin Beara bio u
10 hotelu *Fontana* u Bratuncu?" Po mom mišljenju tu imamo jedan klasičan primjer
11 toga kako Tužilaštvo i bivši analitičar Tužilaštva iznose nepotkrijepljene
12 zaključke u koje treba samo vjerovati, pogrešne interpretacije, pogrešne
13 zaključke. Kada sam ja gospodina Butlera 23. januara 2008. godine pitao da mi
14 potvrdi da stvarno nema nikakvog dokaza koji bi smjestio gospodina Bearu u hotel
15 *Fontana* u Bratuncu na bilo kojem od tih sastanaka u periodu 11. i 12. juli
16 1995., gospodin Butler je mogao iskreno odgovoriti. Međutim, umjesto toga on je
17 odlučio da počne izmišljati. Prvo je na strani 20232 redovi 6 do 14:

18 "Mislim da imamo neke zabilješke koje smještaju gospodina Bearu u hotel
19 *Fontanu*, da je imao sobu u tom relevantnom periodu, ali nije naveden kao
20 sudionik na sastancima."

21 Gospodin Butler je išao tako daleko i rekao da on misli da je Ljubiša
22 Beara bio u hotelu *Fontana*. I onda je iznio tvrdnju da je gospodin Beara čak
23 imao tamo i sobu. Tokom daljeg ispitivanja gospodin Butler je izgleda shvatio
24 svoju grešku i onda je ponovo, umjesto da bude sada iskren, odlučio da pokušava
25 muljati da ostavi stvari nejasnim. On je u redovima 20 do 21 na toj istoj strani
26 rekao:

27
28
29
30

1 "Ja se ne sjećam da li je pukovnik Beara jedan od tih navedenih oficira.
2 Znam da imamo te zapisnike, ali se ja u ovom trenutku ne sjećam da li je on bio
3 jedan od tih oficira koji su tamo imali sobu."

4 Kad rekoh "tamo", mislim na hotel *Fontana*.

5 Doista, kao što znamo na osnovu razgovora sa mojim kolegom nakon tog
6 svjedočenja i na osnovu pregledavanja zapisa i dokumenata iz hotela *Fontana*
7 gospodin Beara nije bio naveden kao učesnik u tom sastanku. On nikada nije imao
8 sobu cijelog tog mjeseca u bilo koje vrijeme u hotelu *Fontana* u Bratuncu.

9 Po našem mišljenju, ovo su bili kritični sastanci, kao što Tužilaštvo
10 tvrdi, gdje se održavalo planiranje i organiziranje za izvođenje transportiranja
11 civilnog stanovništva iz Srebrenice. Ljubiša Beara, tvrdim sasvim jasno, nije
12 bio prisutan ni na jednom od tih sastanaka niti je bio prisutan na području kada
13 su te odluke donesene ili provedene.

14 Kada pogledamo navode u optužnici, nemam nikakve sumnje i sasvim sam
15 siguran da će i Tužilaštvo priznati da Ljubiša Beara ni na koji način nije
16 uključen u prisilno premještanje civilnog stanovništva iz Srebrenice. Ljubiša
17 Beara se čak ni ne spominje niti se bilo gdje navodi u paragrafima 61, 62 ili 64
18 tačke 7 koja uključuje prisilno premještanje u drugoj izmijenjenoj
19 konsolidovanoj optužnici. To su četiri paragrafa, ja sam spomenuo tri, vezano za
20 paragraf 63. Tu se spominje gospodin Beara. Paragraf 63 po mom mišljenju ne
21 pripada u tačku 7 ove optužnice. On se ne bavi civilima već muškarcima,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pripadnicima vojske i onima koji nisu pripadnici vojske, a koji su bili u
2 koloni. Muslimani, muškarci koji su otišli, otišli su svojom voljom i teoretski
3 ili praktično nisu bili prisilno premješteni.

4 Ako ovo Raspravno vijeće, uz dužno poštovanje, po mom mišljenju
5 nerazumno utvrdi da muškarci Muslimani iz kolone su bili prisilno premješteni iz
6 Srebrenice, po našem mišljenju oni ipak moraju osloboditi gospodina Bearu navoda
7 iz tačke 7 optužnice. Pitanje ostaje da li je Tužilaštvo dokazalo kroz svjedoke
8 kao što je Egbers da je Ljubiša Beara bio u Novoj Kasabi kao što se tvrdilo.
9 Zašto oni nisu pozvali Zorana Malinića /u engleskom transkriptu "Modric"/ koji
10 je također bio tamo i s kojim su obavili razgovor, čiju su izjavu uzeli. Zašto
11 nisu pozvali druge pripadnike 65. motorizovanog zaštitnog puka? Zašto nisu
12 pozvali druge svjedoke iz Holandskog bataljona koji su bili sa gospodinom
13 Egbersom onoga dana kad tvrdi da je vidio gospodina Bearu u Novoj Kasabi?

14 Pored toga što nisu izvodili potvrđujuće dokaze o prisustvu gospodina
15 Beare u Novoj Kasabi, Egbersovo svjedočenje je samo spekulativno nagađanje i
16 pogrešno identificiranje. Opis je bio pogrešan. Vremenski period suviše kratak
17 da bi on to mogao da procjeni. Egbers i sam nikad nije potvrdio da je Ljubiša
18 Beara uključen u navodno prisilno premještanje zarobljenih Muslimana muškaraca u
19 Novoj Kasabi 14. jula 1995.

20 Nije potrebno ni reći, ako ispitamo sve dokaze koje je iznijelo
21 Tužilaštvo vezano za ovo pitanje, onda moramo pogledati još tri druga svjedoka.
22 Jedan je Milorad Birčaković, drugi (redigovano) i treći Egbers. Ako povučemo
23 vremenski slijed vezano za ova tri

24

25

26

27

28

29

30

1 Svjedoka, vidjet ćete da ovo Vijeće ne može da prihvati njihovo svjedočenje zato
2 što je ono konfliktno. Svaki tvrdi da je vidio gospodina Bearu i navodno imao
3 sastanak s njim 14. jula 1995. Birčaković tvrdi da je to bilo otprilike u 08.30h
4 u Zvorniku; (redigovano) tvrdi da je to bilo negdje u 9h, 09.30h u Bratuncu, a
5 Egbers tvrdi da je to bilo u 09.30h ili u 10.00h u Novoj Kasabi. To je nemoguće.

6 Ovaj Sud bi trebao i mora odbaciti sva ova tri svjedoka na osnovu toga
7 što nisu kredibilni i što im se ne može vjerovati.

8 Uprkos onoga što ja vjerujem da su očigledne greške, Raspravno vijeće
9 može u ovoj fazi na neki smatrati ovo svjedočenje uvjerljivim. Ali ipak bi
10 trebalo, uz dužno poštovanje, donijeti oslobađajuću presudu za gospodina Bearu
11 zato što odvođenje stanovništva bosanskih Muslimana iz Potočara i Srebrenice
12 bilo dovršeno uveče 13. jula do 20.00 sati naveče.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas budite pažljivi kada
14 spominjete imena. Ne zbog Vas nego zbog drugih, da vodite računa da ne
15 spominjete zaštićene svjedoke.

16 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Nastojao sam da to izbjegnem, gospodine
17 predsjedavajući.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To bi trebalo biti lagano. Trebalo bi
19 da imate listu odmah pri ruci. Možete da nastavite.

20 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Vjerujemo da je svjedočenje tih svjedoka
21 Birčakovića, PW-162 i Egbersa, da to nisu potvrdili ni jedan od drugih svjedoka.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Sve se to dogodilo dan nakon završetka preseljenja civilnog stanovništva iz
2 Srebrenice. Sva tri ova pojedinca, mi vjerujemo da je nemoguće reći da su samo
3 oni vidjeli gospodina Bearu u to vrijeme. Nije bilo apsolutno nikog drugog ko je
4 vidio gospodinu Bearu osim te trojice. I da li je moguće da je on putovao od
5 jednog mjesta do drugog pa onda do trećeg mjesta u tako kratkom vremenu i da
6 održi sastanke s tim ljudima negdje u trajanju od 10 do 30 minuta? Ja kažem, ako
7 pogledamo kartu da ćete vidjeti da je to doista nemoguće.

8 Nijedan od paragrafa vezanih za tačku 7 (Prisilno premještanje), 61, 62,
9 63 i 64 nisu dokazane. I zbog toga je oslobađajuća presuda adekvatna i potrebna
10 što se tiče gospodina Beare.

11 Ovo časno Vijeće je s vremena na vrijeme pitalo o zajedničkom
12 zločinačkom poduhvatu, a Tužilaštvo, kao što se vidi u optužnici je odabralo da
13 upotrebi treću formulu, a to je bilo "proširen zajednički zločinački poduhvat".
14 A što se tiče gospodina Beare, oni su dokazali možda kolektivnu krivnju, ali
15 nisu dokazali nikakav udruženi zločinački poduhvat od strane gospodina Beare.

16 Me smo pokušali kroz neka od naših pitanja da utvrdimo vremenski slijed
17 za gospodina Bearu. On, kao što smo čuli, nije bio primijećen od bilo koga,
18 uključujući njegovog analitičara /kako je prevedeno/ koji su očigledno istražili
19 sve dokaze kako bi našli krivicu optuženog. Mi nismo mogli naći nikakve dokaze
20 od 1. do 12. jula 1995.; nismo mogli da nađemo bilo kakav dokaze o prisustvu
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 gospodina Beare od 17. do 31. jula 1995.

2 A kada smo govorili o ovoj trećoj varijanti proširenog zajedničkog
3 zločinačkog poduhvata, govorili smo o saznanju. I postavili smo pitanje i šta
4 je, ako je išta gospodin Beara znao ili trebao da zna u to vrijeme. Postojale su
5 samo dvije opcije za nas koje smo mogli doista da ispitamo. Ako prihvatite ili
6 vjerujete u analizu i evaluaciju Tužilaštva vezanu za presretnute razgovore
7 vezane za gospodina Bearu, dvije logične opcije su sljedeće: jedna, da gospodin
8 Beara nije imao nikakvih saznanja o događajima koji su se u to vrijeme odvijali.
9 Ako uzmemo, na primjer, presretnuti razgovor 65ter 1177, navodni razgovor sa
10 Živanovićem, odnosno da Beara navodno traži Živanovića 16. jula 1995., pitanje
11 koje je gospodin McCloskey trebao postaviti jeste: zašto bi Ljubiša Beara, ako
12 je znao što se događa u to vrijeme, zašto bi on zvao generala Živanovića?
13 Gospodin Beara je trebao da zna, kao što je svako znao da je u to vrijeme došlo
14 do zamjene u komandi Drinskog korpusa; da je general Živanović predao funkciju
15 generalu Krstiću. Ako je Beara bio taj koji je bio u presretnutom razgovoru kao
16 što oni tvrde, onda gospodin Beara nije imao tih saznanja. Ako nije bio gospodin
17 Beara onda ne trebamo uopšte da koristimo ovaj presretnuti razgovor da vidimo da
18 li je bio uključen ili je imao saznanja o bilo kakvom zajedničkom zločinačkom
19 poduhvatu i o kriminalnom ponašanju na tome baziranom.

20 Imamo još jedno pitanje koje se odnosi na ovaj kućni broj 155. Gospodin
21 Butler je pokušao, ako je bio iskren, rekao: "ova mala anomalija" /kako je
22 prevedeno/. Ako je gospodin Beara zvao sa tog presretnutog broja, kako onda nije

23

24

25

26

27

28

29

30

1 mogao da zna da je kućni broj 155 za Glavni štab /sic/? Butler to naziva "malom
2 anomalijom", ali ustvari, to je samo tužilački govor da se kaže da postoji
3 razumna sumnja, a on nam to nije mogao reći.

4 Ako gospodin Beara nije bio u tom presretnutom razgovoru, onda ne treba
5 da uzmete u obzir te presretnute razgovore protiv njega vezano za zajednički
6 zločinački poduhvat u trećoj varijanti.

7 Još jedan primjer, iako imamo mnoge koje ćemo podijeliti sa Sudom, jeste
8 ponovo 1178 sa liste 65ter. Ono što niko nije htio da kaže da je navodno
9 gospodin Beara bio tamo sa gospodinom po imenu Lukić. Tužilaštvo tvrdi da je to
10 Milan Lukić iz Višegrada koji nije bio komandant niti pomoćnik komandanta već
11 naprosto vojnik u bataljonu ili brigadi. Ako pogledamo taj presretnuti razgovor
12 поближе, vidjet ćemo da osoba koja je uhvatila taj razgovor tvrdi da je bio
13 gospodin Beara, kaže da je Lukić tu sa svojim vozačem. Ja tvrdim da postoje
14 dvije stvari o kojima trebamo diskutovati ovdje. Jedna je da je nemoguće da bi
15 neki vojnik kao Milan Lukić u dobi od 23 godine u to vrijeme, ako ne i mlađi,
16 imao svog vlastitog vozača. On nije bio ni komandant ni pomoćnik komandanta.
17 Nije bio zadužen čak ni za jednog vojnika. Tužilaštvo nudi te sugestije, ali ne
18 uspijeva da ih temeljito objasni.

19 U ovo malo trenutaka koje imamo, želio bih da razgovaramo o gospodinu
20 Čelanoviću za kojega mislimo da je bio svjedok koji je javno svjedočio. Gospodin
21 Čelanović je svjedočio ovdje i tvrdi da je vidio gospodina Bearu u i oko
22 Bratunca. A to je svjedočenje po našem mišljenju nepouzđano. Koliko sam ja
23 shvatio, po Pravilu 98 morate da odredite da li treba da vjerujete i da ga
24
25
26
27
28
29
30

1 razmotrite u onom svjetlu koje je najpovoljnije za Tužilaštvo. Nema nikakvih
2 potvrđujućih dokaza vezano za gospodina Čelanovića. Ako doista pročitate njegov
3 iskaz, on je rekao da je imao taj susret sa gospodinom Bearom i da su ustvari
4 prošetali od jedne zgrade kroz grad do druge. Neviđeno od bilo koga. Niko ga
5 nije vidio, niko nije došao do njih. Nikakvi asistenti, nikakve druge kolege,
6 nikakvi drugi vojnici ili pripadnici Bratunačke brigade. Gospodin Čelanović je
7 navodno hodao kroz grad, navodno je ispitao, pregledao ratne zarobljenike i
8 pitao gdje će ići zajedno /sic/. Nema nikakve potvrde da je gospodin Beara bio
9 tamo u vrijeme koje je spomenuo gospodin Čelanović.

10 Da li je grad bio prazan? Žao mi što koristim tu riječ, znam da je moj
11 kolega osjetljiv na to, da li je grad bio prazan ili napušten, naravno da nije.
12 On nama tvrdi da su tamo bili autobusi, da je bilo mnogo vojnika tamo, mnogo
13 oficira, da možemo dobiti dokaze od mnogih svjedoka, ali niko osim Čelanovića
14 nije vidio tamo gospodina Bearu.

15 Pa čak i ako ovaj Sud prihvati i vjeruje gospodinu Čelanoviću, uprkos
16 činjenici da je njegovo svjedočenje bilo nejasno i po mom mišljenju
17 nekonzistentno i neuvjerljivo, imajući na umu okolnosti koje je opisao, mi
18 vjerujemo da taj susret ne uključuje bilo kakvu krivičnu odgovornost gospodina
19 Beare. Evo zašto, ako se sjetite njegovog svjedočenja, on je rekao da je
20 razgovor bio kratak i koncizan. Razgovor je bio o pregledavanju i ispitivanju
21 ratnih zarobljenika. Nije se vodio razgovor o bilo čemu drugom osim ono što je
22 pravno propisano prema zakonima bivše Jugoslavije i VRS-a i onoga što je

23
24
25
26
27
28
29
30

1 navedeno u Ženevskim konvencijama vezano za ratne zarobljenike.

2 Znači na bilo koji način, ako prihvatimo svjedočenje gospodina
3 Čelanovića, iako ja to ne prihvatam zato što mi vjerujemo da gospodin Beara nije
4 tamo bio u ono vrijeme kada on tvrdi, ono ipak ne daje nikakve dokaze za bilo
5 koje od tačaka ili navoda koje je moj cijenjeni kolega iznio protiv gospodina
6 Beare. Mi se fokusiramo na tačku 7 kod ovog svjedočenja i vjerujemo da čak i ako
7 prihvatite Čelanovića, još uvijek morate donijeti oslobađajuću presudu za
8 Ljubišu Bearu po ovoj tački.

9 Postoje još dva druga kratka pitanja o kojima bih želio da razgovaramo.
10 Bilo je vrlo malo identifikacija, adekvatnih identifikacija koje je izvršilo
11 Tužilaštvo. Imamo tu jednu koju su izvršili. A to je bilo sa svjedokom za kojeg
12 smatram da je svjedočio na javnom zasjedanju, Dražen Erdemović. Vezano za
13 Dražena Erdemovića, moj kolega tužilac i ja smo uspjeli...

14 SUDIJA AGIUS: /prevod engleskog transkripta: "Nastavite."/

15 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Bilo je neke konfuzije vezano za druge
16 svjedoke i iskaze.

17 Ali vezano za Dražena Erdemovića, mi se fokusiramo na farmu Branjevo i
18 na Pilicu. Kolega tužilac i ja smo se sporazumijeli u tom smislu i utvrdili 7.
19 maja 2007. godine. Ako pogledamo поближе ovaj dogovor, mi možemo da kažemo da je
20 bilo značajno da Erdemović nije mogao da se sjeti da je identificirao ili vidio
21 gospodina Bearu tamo gdje su drugi tvrdili da je bio. Ali energija koju je
22 Tužilaštvo koristilo u pokušaju da potvrdi da je gospodin Beara bio tamo. Oni su

23

24

25

26

27

28

29

30

1 čuli od gospodina Erdemovića da je vidio nekoga, potpukovnika ili pukovnika i na
2 nekoj emisiji BBC-ja dok je bio u zatvoru. On je odmah poslao tim tamo, dobio
3 kopiju te trake i dodatne kopije. Pokazao to njemu, ali on nije potvrdio da je
4 to bio gospodin Beara.

5 Nakon toga, po prvi puta oni su mu pokazali sliku gospodina Beare. To je
6 aneks našem podnesku od 7. maja 2007. Gospodin Erdemović je tada rekao da čovjek
7 na toj slici koji jeste bio gospodin Beara nije bio čovjek kojeg je on vidio u
8 bilo koje vrijeme bilo na vojnoj farmi Branjevo ili u Pilici.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Samo da potvrdimo jednu činjenicu, da
10 činjenice budu točne. Mislim da je bitno. Gospodin Erdemović nikad nije rekao da
11 se radi o pukovniku nego potpukovniku.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

13 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Vijeće je saslušalo iskaz i drugih
14 svjedoka Tužilaštva koji su rekli da ne znaju da li je bila riječ o potpukovniku
15 ili pukovniku tokom i jedne od situacija kada je navodno viđen. Da li je
16 Erdemović rekao da li je to bio pukovnik ili potpukovnik, mislim da je stvar u
17 tome da je Tužilaštvo pokušalo da implicira da je gospodin Beara prisutan na toj
18 lokaciji, ali zbog čega mu onda nisu pokazali fotografiju gospodina Beare. Oni
19 to nisu napravili jer nisu smatrali da se zapravo radi o gospodinu Beari. Kada
20 su mu pokazali sliku, onda je gospodin Erdemović odbacio njihove tvrdnje. Oni to
21 nisu napravili niti sa jednim drugim svjedokom koji je ovdje bio izvođen, a koji
22 je tvrdio da se susreo sa gospodinom Bearom.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Mi smo, časni Sude, odlučili da selektivno izoliramo točke 7 i 8. Mi
2 time ne tvrdimo da je Tužilaštvo dokazalo i ispunilo svoj zahtjev i teret dokaza
3 u vezi sa preostalih 6 točaka optužbe. I tražimo od Vijeća da iskoristi svoje
4 diskreciono pravo i donese samo odluku da li se mogu odbaciti druge točke. A mi
5 smatramo da se mogu. Mi smatramo da, ako Vijeće pogleda raspored događaja
6 evakuacije, kretanja stanovništva iz Žepe, ako i evakuacije i kretanje
7 stanovništva iz Srebrenice, da ćete u tom slučaju utvrditi da Ljubiša Beara ne
8 samo što nije bio ni u blizini tih područja, nego da nije ni sudjelovao na
9 sastancima ili u planiranju i organiziranju takve evakuacije, prisilno
10 premještanje ili deportacije.

11 Zahvaljujemo se što ste nas saslušali, što ste nam dali priliku da vam
12 se obratimo i smatramo da su dokazi dovoljni da se iz toga zaključi da se treba
13 odbaciti te dvije točke optužnice u odnosu na gospodina Bearu.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Ostojiću, sada ćemo ići na
15 pauzu. Dozvolio sam da malo duže radimo.

16 Tko je sada na redu?

17 G. BOURGON: [simultani prevod] Ja ću biti sljedeći.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U tom slučaju idemo na pauzu od 25
19 minuta, koja počinje sada.

20 Hvala.

21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

22 ... Početak pauze u 10.32h

23 ... Sjednica nastavljena u 11.04h

24 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim. Izvolite sjesti.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Bourgon, počinjete u 11.02h.

26

27

28

29

30

1 G. BOURGON: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine predsjedavajući.
2 Dobro jutro, suci. Dobro jutro, kolege.

3 Kao i obično, moje kolege koji zastupaju optuženog Bearu su nešto što je
4 teško dostići. No, ja ću sa svoje strane pokušati svoju argumentaciju održati
5 zanimljivom i što je kraće moguće.

6 Tužitelj je završio sa izvođenjem dokaza 07.02. i ja imam čast danas
7 obratiti se Raspravnom vijeću u skladu sa nalogom izdatim 29.07.2007. Da
8 prijedem na stvar, moj cilj danas je da, uz dužno poštovanje, zatražim da Drago
9 Nikolić, optuženi kojeg zastupam u ovom predmetu zajedno s gospođom Nikolić,
10 bude oslobođen krivnje u ovome trenutku, prema Pravilu 98bis, a u svjetlu točaka
11 7 i 8 optužnice. Moja argumentacija danas neće trajati više od 90 minuta kako je
12 Vijeće i odredilo, a nadam se da i manje.

13 Da se okrenemo samim zakonskim obvezama odnosno propisima koji se odnose
14 na Pravila 98bis. To je procedura koja je nepoznata u većini sustava
15 kontinentalnog rimskog prava i nećemo na to gubiti previše vremena. No,
16 standardi za ispunjavanje zahtjeva Pravila 98bis su dobro poznati i ustanovljeni
17 su sudskom praksom Međunarodnog suda i posebno u skladu sa Odlukom u predmetu
18 *Milutinović*. Tada je Vijeće bilo mišljenja da treba ispoštovati standard, a to
19 je utvrđivanje postoje li dokazi na temelju kojih Sudsko vijeće može povrh
20 opravdane sumnje biti sigurno da postoji krivnja optuženog vezano uz konkretnu
21 točku optužnice.

22 "Prema tome, kada ne postoje takvi dokazi da se potkrijepi određena
23 točka, odobrava se zahtjev za oslobađanjem."

24

25

26

27

28

29

30

1 Kada postoje određeni dokazi, ali čak i ako ih se gleda u najboljem
2 svijetlu, Vijeće ih ne može uzeti kao osnov dokazivanja. Onda bi isto tako
3 trebalo ispoštovati odredbe Pravila 98bis.

4 Neću puno vremena izgubiti vezano uz taj dio zakona i Pravila 98bis, no
5 htio sam reći sljedeće: važnost tog pravila je procedura, a koja se direktno
6 primjenjuje pri nečem što se zasniva na pretpostavci nevinosti.

7 Ako mi ne moramo odgovarati na izvedene dokaze tužitelja, onda je to
8 suprotno pretpostavljenoj nevinosti. Bilo bi nepravično zahtijevati od optuženog
9 da onda postavlja svoju obranu. Zato, gospodine predsjedavajući, je
10 terminologija koju koristi Pravilo 98bis "da će to biti učinjeno", u smislu: za
11 svaku točku za koju ne postoji dostatan zakon, dokazi po završetku izvođenja
12 dokaza tužitelja, Pretresno vijeće će osloboditi optuženog te točke.

13 Kao posljedica toga, danas ću se baviti točkama 7, 8 i 2. Ali, ono što
14 je naše razumijevanje, dužnost je Raspravnog vijeća da ako utvrdi da ne postoje
15 dokazi da se potkrijepe druge točke da optužene treba osloboditi krivnje i od
16 tih točaka.

17 Prelazim na broj 7, a to je prisilno premještanje. Pozadina ove točke je
18 sljedeća:

19 U našem odgovoru na zahtjev tužitelja da se izmjeni optužnica
20 21.07.2005., kao i u našem zahtjevu u kojem smo ukazivali na nedostatke u
21 formatu konsolidirane izmijenjene optužnice 29.12.2005., naš je stav bio da je
22 navodno postojanje udruženog zločinačkog poduhvata, da se prisilno premjesti

23
24
25
26
27
28
29
30

1 bošnjačka populacija iz srebreničke enklave, i da se prisilno izmjesti
2 stanovništvo enklave Žepa, su dvije različite stvari. Mi smo isto tako tvrdili
3 da tužitelju ne bi smjelo biti dopušteno da doda tu točku prisilnog premještanja
4 vezano uz enklavu Žepa u vezi sa optužbama protiv Drage Nikolića kakve su bile u
5 to vrijeme.

6 Naša je tvrdnja, gospodine predsjedavajući, se zasniva na činjenici da
7 Drago Nikolić nikada nije stupio nogom u Žepu i nikada nije imao bilo što što je
8 vezano uz događaje koji su prethodili prisilnom premještanju stanovništva Žepe,
9 odnosno, da budem precizniji, navodnog prisilnog premještanja stanovništva Žepe.
10 U tom trenutku, odnosno tada, je Vijeće odlučilo da dokaz navoda postojanja
11 udruženog zločinačkog poduhvata da se prisilno izmjesti bošnjačka populacija i
12 iz Srebrenice i iz Žepe, odnosno tih enklava je nešto o čemu će trebati odlučiti
13 nakon što se saslušaju dokazi i svjedočenja.

14 Čuli smo to, čuli smo dokaze tužitelja. I za nas je zaključak
15 nepromijenjen.

16 U odluci koju sam pomenuo, a to je ustvari odluka Raspravnog vijeća u
17 optužnici od 31.05.2006. taj dio se nalazi u paragrafu 54. U istoj toj odluci,
18 Raspravno vijeće u paragrafu 52 je smatralo da u optužnici je tužitelj iskazao
19 dovoljno detalja za konkretno vremensko razdoblje u vezi sa postojanjem dva
20 navodno udružena zločinačka poduhvata. A ta dva su, kao prvi udruženi zločinački
21 poduhvat da se prisilno premjesti bošnjačku populaciju iz enklava Srebrenica i
22 Žepa; i drugi udruženi zločinački poduhvat je bio ubiti sve vojno sposobne
23 muškarce u Srebrenici.

24 Po našem mišljenju, časni Sude, to potpada pod ovo gore. No, mora se
25 napraviti razlika između dva udružena zločinačka poduhvata koji se navode u
26
27
28
29
30

1 optužnici. I tu mislim na dodatak A, paragrafe 96 i 97. Ponovno, prvi udruženi
2 zločinački poduhvat je prisilno premještanje ili deportacija bošnjačke, odnosno
3 muslimanske populacije iz Srebrenice i Žepe. A drugi poduhvat je onaj koji se
4 tiče ubijanja vojno sposobnih muškaraca iz Srebrenice. Razlika između toga
5 ističe se u različitim paragrafima optužnice. Uključujući, između ostalih,
6 paragraf 34 koji se odnosi na točku 2 optužnice. To je udruživanje zbog
7 počinjenja genocida.

8 Druga stvar koja proističe iz postojanja udruženog zločinačkog poduhvata
9 vezano uz prisilno premještanje kao i odluku Vijeća i optužnicu, sve to
10 potvrđuje da je cilj toga bio izmjestiti stanovništvo i Srebrenice i Žepe,
11 odnosno tih enklava. Gospodine predsjedavajući, smatramo da su obje te stvari
12 iznimno relevantne kada Vijeće bude presuđivalo, odnosno razmatralo našu
13 argumentaciju prema Pravilu 98bis.

14 Sada prelazim na konkretnu terminologiju korištenu u točki 7, paragrafu
15 49 optužnice. Prema tom paragrafu Drago Nikolić je optužen zajedno s drugima
16 zato što je bio pripadnik i svjesno je sudjelovao u udruženom zločinačkom
17 poduhvatu. Zajednička svrha toga bila je da se prisili muslimansko stanovništvo
18 da napusti enklave Srebrenicu i Žepu, da se oni presele na područja izvan
19 kontrole Republike Srpske od negdje 08.03.1995. do kraja osmog mjeseca 1995.
20 Kako bi Vijeće moglo utvrditi da postoji krivnja Drage Nikolića u točki 7
21 (prisilno premještanje), po našem mišljenju, Tužiteljstvo mora povrh opravdane
22 sumnje dokazati svaki od ključnih elemenata postojanja kaznenog djela.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Molim da se u elektronskoj sudnici prizove 3D304 strana 1.

2 Naš je stav, gospodine predsjedavajući, da se moraju dokazati sljedeći
3 ključni elementi -

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Trenutak. Još to nemamo na ekranu.

5 Sada imamo.

6 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala.

7 Mi smo pokušali primijeniti ove ključne elemente na činjenice predmeta
8 kako bismo mogli najbolje prezentirati svoju argumentaciju, i to vrlo konkretno
9 kako se to odnosi na Dragu Nikolića.

10 Od negdje 08.03. do kraja osmog mjeseca 1995., bosanska muslimanska
11 populacija bila je protuzakonito prisiljavana da napusti enklave Srebrenica i
12 Žepa. Drugo, takav prisilni premještaj učinjen je proizvoljno. Ustvari sa
13 namjerom da se zauvijek odstrani stanovništvo, što je uključivalo i namjeru da
14 se oni ne vrate jednom kada se situacija na području normalizira.

15 Što se tiče stalne naravi postojanja te namjere prisilnog premještaja
16 htjeli bismo skrenuti pažnju Raspravnom vijeću na komentar Ženevskih konvencija,
17 odnosno konvencije broj 4 na stranici 280, u kojoj stoji da za razliku od
18 deportacije i prisilnog premještanja, evakuacija je privremena mjera. Dakle,
19 treba dokazati da je kao prvo mjera bila trajna i da se nije radilo o
20 evakuaciji. Mora se napraviti tu razlika između prisilnog premještanja i
21 evakuacije. Kao što ćemo vidjeti kasnije to je još jedna od bitnih stvari koja
22 se treba uzeti u obzir.

23 Treći element je da je do prisilnog premještaja došlo tokom oružanog
24
25
26
27
28
29
30

1 sukoba. A četvrti preduvjet je da je do prisilnog premještaja došlo u kontekstu
2 raširenog i sustavnog napada na bilo kakvo civilno stanovništvo.

3 Što se tiče tih četiriju ključnih elemenata, Obrana ističe važnost toga
4 da ustvari žrtve takvog čina moraju biti civilno stanovništvo.

5 Skrećem pažnju Vijeća na presudu u predmetu *Tužitelj protiv*
6 *Šljivančanina* u tom smislu.

7 Peti element, gospodine predsjedavajući, mislim da to imamo i na ekranu,
8 je da postoji veza između prisilnog premještaja i napada na civilno
9 stanovništvo. I naravno da optuženi snose individualnu krivičnu odgovornost u
10 skladu sa članom 71 Statuta, a to je zbog počinjenja, planiranja, poticanja,
11 naređivanja ili na druge načine poticanja na planiranje, pripremu ili izvedbu
12 prisilnog premještaja.

13 Što se tiče ovog zadnjeg elementa, Obrana bi htjela podsjetiti na
14 teoriju tužitelja u ovom predmetu, a to je da je Drago Nikolić bio član
15 udruženog zločinačkog poduhvat, što je po tužitelju jedan od načina na koji se
16 može počiniti prisilni premještaj.

17 Gospodine predsjedavajući, naš je stav da trenutno ne postoji dokaz u
18 spisu da je Drago Nikolić bilo sudjelovao, bilo bio bilo kako uključen u navodno
19 prisilno premještanje i iz srebreničke i iz enklave Žepa. Isto tako, naš je stav
20 da ne postoji dokazi da je Drago Nikolić imao potrebni *mens rea* odnosno namjeru
21 da trajno izmjesti bošnjačko stanovništvo iz enklava Srebrenica i Žepa. Ustvari,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naš je stav da ne postoji dokaz ili svjedočenje na temelju kojeg bi se moglo
2 povrh opravdane sumnje zaključiti u ovom trenutku da je Drago Nikolić bio
3 pripadnik udruženog zločinačkog poduhvata u svrhu prisilnog premještanja
4 bošnjačke populacije iz obiju enklava.

5 Štoviše, iako optužnica ne sadrži konkretne navode u tom smislu, naše je
6 mišljenje da ne postoje dokazi u spisu na temelju kojih bi se moglo zaključiti,
7 povrh opravdane sumnje, da je Drago Nikolić pomagao ili poticao na bilo koji
8 način prisilni premještaj bošnjačke populacije iz obiju enklava. Sada ću
9 objasniti zbog čega je to tako. I počet ću sa navodnim prisilnim premještajem
10 bošnjačkog stanovništva iz Srebrenice.

11 Kako bi se shvatilo točku koja se odnosi na prisilno premještanje, nužno
12 je po našem mišljenju, sagledati ljude koji su živjeli u Srebrenici, odnosno u
13 enklavi u to vrijeme kao one koji spadaju u tri različite grupe. Kao prvo,
14 djeca, žene i stariji koji su navodno otišli iz Srebrenice u Potočare prije nego
15 li su premješteni autobusom u Kladanj. Drugo, vojno sposobni muškarci koji su
16 bili izdvojeni od skupine koja je krenula iz Srebrenice u Potočare prije nego su
17 navodno premješteni i zatočeni u Bratuncu. Treće, pripadnici 28. muslimanske
18 divizije, odnosno vojno sposobni muškarci i bilo koji drugi ljudi u njihovom
19 društvu koji su odlučili napustiti srebreničku enklavu s ciljem da dođu do
20 teritorija pod kontrolom 2. korpusa muslimanske vojske u Tuzli.

21 Naš je stav, gospodine predsjedavajući, da točka 7, prisilni premještaj
22 se odnosi samo na prvu od tih skupina. Konkretno, žene, djeca i starci koji su
23 navodno otišli iz Srebrenice u Potočare prije nego li su autobusima prebačeni u
24
25
26
27
28
29
30

1 Kladanj. Ta tvrdnja, po našem mišljenju, potvrđena je činjenicom da su s jedne
2 strane vojno sposobni muškarci koji su navodno odvojeni u Potočarima, i s druge
3 strane vojnici i vojno sposobni muškarci koji su namjeravali doći do muslimanske
4 teritorije, da su oni ustvari bili metom navodnog drugog udruženog zločinačkog
5 poduhvata, a to je navodno bilo da se pobiju vojno sposobni muškarci iz
6 Srebrenice koji su bili uhvaćeni ili su se predali nakon pada Srebrenice
7 11.07.1995. godine. Ti vojno sposobni muškarci, gospodine predsjedavajući, po
8 nama, kao takvi nisu uključeni u bošnjačko stanovništvo koje je navodno prisilno
9 premješteno iz Srebrenice.

10 Tu tvrdnju potvrđuje činjenica da kada su vojno sposobni muškarci
11 navodno bili odvojeni i zatočeni u Bratuncu da to ustvari nije prisilni
12 premještaj, već da se radilo o pitanju pritvora. Iako je to možda na neki način
13 povezano sa udruženim zločinačkim poduhvatom čiji je plan bio da se pobiju vojno
14 sposobni muškarci iz Srebrenice. Naš je stav da nije postojala namjera da se
15 prebaci vojno sposobne muškarce koji su odvojeni u Potočarima na područje izvan
16 kontrole Republike Srpske.

17 Što se treće grupe tiče, prvu stvar koju treba uzeti u obzir je da je
18 njihov odlazak iz Srebrenice nije bio prisilni premještaj zato što su ti ljudi
19 imali izbor. Mogli su ostati u Srebrenici. Većina od njih je bila naoružana. I
20 mogli su ostati u Srebrenici da se bore. No njihova je odluka bila da krenu kako
21 bi došli do teritorija pod kontrolom 2. korpusa muslimanske vojske.

22 Štoviše, gospodine predsjedavajući, dok se ta grupa kretala prema Tuzli,
23 ona je predstavljala opasnost VRS-u i srpskom stanovništvu na tom području. To
24 je potkrijepljeno iskazima i to je dovelo do upotrebe sile VRS-a i specijalne

25
26
27
28
29
30

1 policije. Kao prvo, da se zaustavi njihovo napredovanje prema Tuzli i da ih se
2 zatoči kao ratne zarobljenike. Još jednom, gospodine predsjedavajući, hvatanje
3 ili predaja pripadnika kolone ne predstavlja prisilni premještaj. To je bila
4 legitimna vojna akcija koja je možda bila povezana sa udruženim zločinačkim
5 poduhvatom da se pobiju vojno sposobni muškarci iz Srebrenice. I da ponovim,
6 nije postojala nikakva namjera da se prebaci vojno sposobne muškarce iz kolone
7 na područje izvan kontrole RS-a, kao što se navodi u udruženom zločinačkom
8 poduhvatu.

9 U svakom slučaju, kako ćemo i vidjeti kasnije, čak i ako su točku 7,
10 prisilni premještaj, sagleda u svijetlu toga da se može primijeniti na vojno
11 sposobne muškarce koji su bili izdvojeni u Potočarima i da se odnosi na vojnike
12 i vojno sposobne muškarce iz kolone, zaključak je po našem mišljenju isti:
13 odnosno, na temelju dokaza i svjedočenja u spisu i po završetku izvođenja dokaza
14 tužitelja ne postoje dokazi koji bi mogli navesti Vijeće da zaključi da je Drago
15 Nikolić bio pripadnik udruženog zločinačkog poduhvata čija je svrha bila
16 prisilno premjestiti te vojno sposobne muškarce na područje izvan kontrole
17 Republike Srpske.

18 Da prijedem sada na činjenične navode optužnice vezano uz točku 7, a to
19 je prisilni premještaj. Ti su navodi podijeljeni u dvije kategorije. Kao prvo,
20 paragrafi 50 do 60 koji se tiču prisilnog premještaja bošnjačke populacije i iz
21 enklave Srebrenica i Žepa. I drugo, paragrafi 61 do 64 koji se konkretno bave
22 sljedećim: navodnim prisilnim premještajem bošnjačke populacije iz Srebrenice,
23 navodnim izdvajanjem vojno sposobnih muškaraca iz skupine koja se okupila u
24
25
26
27
28
29
30

1 Potočarima i hvatanje i/ili predaja vojnika i vojno sposobnih muškaraca iz
2 kolone nakon pada Srebrenice 11.07.

3 Pregledajući ukupnost dokaza i svjedočenja u spisu uključujući i iskaze
4 samog svjedoka i dokumente, te usredotočujući se posebno na dokumente koji se
5 odnose na presretnute razgovore kao i dnevnik koji su uvršteni u spis, a to su
6 četiri. To su: dnevnik operativnog oficira, dežurnog operativnog, zatim oficira,
7 dežurnog kasarne, te isto tako dnevnik dežurnog oficira na IKM-u te ratni
8 dnevnik brigade. Te, ako uzmemo sve te dokaze po njihovoj najvišoj vrijednosti u
9 smislu Pravila 98 /u engleskom transkriptu: "98bis"/ naš je stav da postoji
10 određeni dio dokaza u spisu koji može razumnom procijenjitelju činjenica
11 omogućiti da zaključi povrh opravdane sumnje da je bošnjačko stanovništvo iz
12 Srebrenice bilo premješteno u Kladanj, a to je područje izvan kontrole Republike
13 Srpske. No, ono što je važnije, gospodine predsjedavajući, je da ne postoje
14 dokazi u spisu koji bi mogli omogućiti prilikom razumne činjenice da se zaključi
15 povrh opravdane sumnje da je Drago Nikolić bio bilo kako uključen u događaje i
16 aktivnosti opisane u ovom paragrafima ili da je bio pripadnik udruženog
17 zločinačkog poduhvata čiji je cilj bio prebaciti bošnjačko stanovništvo van
18 srebreničke enklave.

19 Kada je riječ o ovoj prvoj grupi koja je bila meta udruženog zločinačkog
20 poduhvata pod jedan, dakle žene, djeca i starci koji su navodno prisilno
21 premješteni u Kladanj, Zvornička brigada u taj prisilni premještaj nije bila

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 uključena, što nas navodi na zaključak da ni Drago Nikolić nije bio u to
2 uključen. To je potvrdio vojni vještak Tužilaštva Richard Butler na stranicama
3 20388 do 389. Želim sada objasniti zbog čega je to upravo tako i što
4 potkrepljuje ovakav zaključak.

5 Kao prvo, kada je riječ o 1. bataljonu koji je bio sastavljen od
6 ljudstva iz različitih jedinica Zvorničke brigade, tu se pozivam na grupu koja
7 je sudjelovala u operaciji "Krivaja 95" pod komandom Vinka Pandurevića. Dakle,
8 iako je ta grupa možda bila uključena u prisilno premještanje muslimanskog
9 bosanskog stanovništva, taj je bataljon u to vrijeme bio pod rukovođenjem i
10 komandovanjem komandanta Drinskog korpusa generala Živanovića. Više nije bila
11 pod rukovođenjem i komandovanjem Zvorničke brigade kao takve što se pokazalo na
12 temelju dokaza. U svakom slučaju, nema nikakvih dokaza u spisu koji bi nam
13 omogućili da zaključimo da je Drago Nikolić bio, bilo pripadnik ovog bataljona,
14 bilo bilo kako bio upleten u planiranje i pripreme koje su dovele do
15 raspoređivanja ovog bataljona u operaciju "Krivaja 95". Štaviše, na temelju
16 dokaza u spisu, te iskaza svjedoka PW-168, proizlazi da Zvornička brigada nije
17 bila detaljno informirana o aktivnostima ovoga bataljona u vrijeme dok je on bio
18 raspoređen na zadatke u operaciji "Krivaja 95".

19 Još jedno pitanje koje bi moglo biti od interesa Pretresnom vijeću, tiče
20 se autobusa koji su navodno bili dostavljeni od strane Zvorničke brigade. Iako
21 ima nekih dokaza u spisu prema kojima se vidi da je Drinski korpus zatražio od
22 Zvorničke brigade da pripremi autobuse i mini autobuse za njihovu upotrebu 12.
23 jula 1995. godine, te da je Zvornička brigada na taj način obezbijedila dva
24 autobusa i četiri kamiona odgovarajući na upravo taj zahtjev, mi tvrdimo da u

25
26
27
28
29
30

1 zapisniku u spisu nema dokaza koji bi prilikom razumne procjene činjenica
2 omogućili da se zaključi da je Zvornička brigada svjesno bila uključena u
3 prisilno premještanje muslimanskog bosanskog stanovništva bilo iz Srebrenice ili
4 da je bilo uključeno u bilo koju drugu kaznenu aktivnost. Ovaj naš zaključak
5 proističe iz sljedećeg:

6 Kao prvo, svjedok PW-168 je u svom iskazu rekao kako je znao da su ta
7 vozila bila potrebna za evakuaciju. I tu sad naglašavam riječ "evakuaciju"
8 stanovnika Srebrenice, a u skladu sa dogovorom koji je postignut. Te da je
9 njihova želja bila da budu prebačeni u Kladanj.

10 Kao drugo, zahtjev Drinskog korpusa, pozivam se tu na dokazni predmet
11 110, odnosio se na evakuaciju iz enklave Srebrenica, što je jedna legitimna
12 aktivnost, barem u skladu sa Ženevskim konvencijama.

13 Kao treće, Drinski korpus i njihov zahtjev je iz vojnog stanovišta nešto
14 što je vojni vještak Tužilaštva Richard Butler smatrao legitimnim zahtjevom. To
15 je na strani 20389 zapisnika.

16 Zatim, vozači tih vozila, nakon što su otišli iz Zvorničke brigade, bili
17 su pod rukovođenjem i komandovanjem one strane koja je podnijela zahtjev. Drugim
18 riječima, komandanta Drinskog korpusa. To nam je potvrdio Richard Butler na
19 strani 20398.

20 Zatim, jednom kada je Zvornička brigada bila obaviještena o tome da je
21 Srebrenica već pala, nemamo u spisu nikakvih dokaza o tome da je bilo tko iz
22 Zvorničke brigade imao saznanja o tome da se odvija prisilno premještanje
23 muslimanskog stanovništva iz Srebrenice.

24 U svakom slučaju, toga dana 12. jula 1995. godine, prema dokazima, vidi
25 se da Drago Nikolić tamo nije bio prisutan. To nam je potvrdio svjedok PW-168,

26

27

28

29

30

1 svjedok Richard Butler, na stranicama 20338 i 339, kao i dokazni predmet 3DP311.
2 Dokazni materijal također nam otkriva da Drago Nikolić nije bio uključen u
3 slanje vozila Drinskog korpusa - Butler, stranica 20398, 20399.

4 Još jedno pitanje koje bi moglo biti interesantno Pretresnom vijeću je
5 to što ima dokaza u spisu prema kojima je Drinski korpus zatražio od Zvorničke
6 brigade da obezbijedi jedno odjeljenje vojnih policajaca kako bi vršili kontrolu
7 prometa na raskršću Konjević Polje. To je dokazni predmet 157. Kao odgovor na
8 taj zahtjev vidjeli smo dokaze da je Zvornička brigada poslala četvoricu ili
9 petoricu vojnih policajaca, onoliko koliko ih je stalo u jedno vozilo, kako je
10 to rekao svjedok PW-168, u Konjević Polje da bi obavljali dužnosti kontrole
11 prometa. Nema dokaza u spisu koji bi prilikom razumne procjene činjenica
12 omogućili zaključak da je Zvornička brigada time što je poslala četiri ili pet
13 vojnih policajaca na poslove kontrole prometa sa saznanjem i sviješću bila
14 uključena u prisilno premještanje muslimanskog bosanskog stanovništva iz
15 Srebrenice ili u bilo koju drugu povezanu kaznenu aktivnost. Ovaj zaključak
16 proističe iz sljedećeg:

17 Svjedok PW-168 je rekao da je on bio Memićima kada je to naređenje
18 dobiveno i kada su poslali vojni policajci. On sa Dragom Nikolićem o tom pitanju
19 nije razgovarao; stranica 17049. On ne zna tko je poslao vojne policajce.
20 Odjeljenje je bilo ili pod rukovođenjem i komandovanjem Drinskog korpusa ili
21 zaštitnog puka; strana 15823. Svjedok PW-168 zna da je Drago Nikolić 12. jula
22 bio na dopustu.

23 Richard Butler je u svom iskazu rekao da je naređenje za slanje vojnih
24 policajaca bilo, barem prema njegovim riječima, standardno vojno naređenje u
25 vezi s kojim nije bilo ničeg neprimjerenog; to je strana 20392. A da Drago
26 Nikolić nije bio uključen u slanje tih vojnih policajaca; to su stranice 19807

27
28
29
30

1 do 19809. No, u svakom slučaju, toga dana, onog 12. jula 1995. godine, dokazi
2 nam otkrivaju da tamo Drago Nikolić nije bio prisutan, što nam potvrđuju i
3 svjedoci PW-168, Richard Butler i dokazni predmet 3DP311.

4 Gospodine predsjedavajući, iz ovog gore navedenog slijedi da nema
5 nikakvih dokaza u spisu na temelju koji bi prilikom razumnog procjenjivanja
6 činjenica moglo zaključiti, a tu se govori o prvoj grupi, dakle o ženama, djeci
7 i starima, da je bilo tko iz Zvorničke brigade, uključujući Dragu Nikolića
8 svjesno bio uključen u prisilno premještanje muslimanskog stanovništva iz
9 Srebrenice. Nadalje, nema dokaza na temelju kojih bi prilikom razumne procjene
10 činjenica moglo se zaključiti da je Drago Nikolić bio na bilo koji način
11 uključen u prisilno premještanje muslimanskog stanovništva grupe jedan,
12 muslimanskog stanovništva iz srebreničke enklave.

13 Da vidimo kakva je situacija u vezi sa ove druge dvije grupe. To su
14 vojno sposobni muškarci koji su bili izdvojeni u Potočarima te vojnici i vojno
15 sposobni muškarci iz kolone. Ukoliko Pretresno vijeće zaključi da se točka 7,
16 prisilno premještanje, odnosi i na njih, kao što smo mi već rekli, naša je
17 tvrdnja da bi zaključak trebao ostati isti. Drugim riječima, nema dokaza u spisu
18 na temelju kojeg bi se prilikom razumne procjene činjenica moglo zaključiti da
19 je Drago Nikolić bio član udruženog zločinačkog poduhvata sa svrhom prisilnog
20 premještanja muslimanskog bosanskog stanovništva iz srebreničke enklave u
21 područje izvan kontrole Republike Srpske. Ovi zaključci proističu iz sljedećega:

22 Kao prvo, Zvornička brigada nije bila uključena. Prvi bataljon koji je
23 bio razmješten, te isto vezano za operaciju "Krivaja 95" o kojoj smo ranije
24
25
26
27
28
29
30

1 govoreli, nije bio uključen niti u borbe sa kolonom, niti u zarobljavanje ili
2 predaju članova te kolone. Zapravo, na temelju dokaza u spisu, niti jedan od
3 elemenata Zvorničke brigade nije bio upleten u zarobljavanje, predaju i
4 zatvaranje. I tu govorim i o Bratuncu i o drugim lokacijama uz cestu Bratunac-
5 Konjević Polje. Dakle vojno sposobnih muškaraca iz one kolone. Povrh toga,
6 razmatrajući informacije koje su bile na raspolaganju Zvorničke brigade, a u
7 vezi sa hvatanjem, predajom i zatvaranjem vojnika i vojno sposobnih muškaraca iz
8 kolone, imamo neke informacije u vezi s time u dnevniku dežurnog oficira.
9 Međutim, u spisu nema dokaza na temelju kojih bi se prilikom razumne procjene
10 činjenica moglo zaključiti da je Zvornička brigada imala bilo kakva saznanja o
11 tome da se u vezi sa kolonom odvija bilo šta drugo osim primjerenih normalnih
12 vojnih aktivnosti. Osim toga, nema nikakvih dokaza u spisu na temelju kojih bi
13 prilikom razumne procjene činjenica se moglo zaključiti da je Drago Nikolić imao
14 bilo kakva saznanja ili na bilo koji način bio upleten u hvatanje, predaju i
15 zatvaranje vojno sposobnih muškaraca iz te kolone.

16 Gospodine predsjedavajući, sada ću preći na pitanje prisilnog
17 premještanja iz enklave Žepa. Početi ću sa činjeničnim navodima iz optužnice
18 koji se mogu pronaći u paragrafima 65 do 71 optužnice. Ti nam paragrafi govore
19 konkretno o navodnom prisilnom premještanju muslimanskog bosanskog stanovništva
20 iz Žepe.

21 Pregledavši ponovno ukupni dokazni materijal u spisu, dakle ono što sam
22 i ranije spomenuo, koncentrirajući se na presretnute razgovore, dnevnike, iskaze
23 svjedoke i dokumente, i razmotrivši dokazni materijal, uzimajući ga na najvišoj
24 razini mi tvrdimo da možda postoji nešto dokaza u spisu koji bi mogli omogućiti
25 prilikom razumnog procjenjivanja činjenica da se zaključi izvan

26

27

28

29

30

1 razumne sumnje u ovoj fazi da je muslimansko bosansko stanovništvo Žepe bilo
2 prisilno premješteno u područje izvan kontrole VRS-a. Ali ono što je bitnije i,
3 ponavljam to, nema dokaza u spisu koji bi prilikom iste te razumne procjene
4 činjenica omogućilo da se zaključi izvan razumne sumnje da je Drago Nikolić bilo
5 bio upleten, uključen u događaje, aktivnosti koje su opisane u ovim paragrafima,
6 ili pak da je bio član udruženog zločinačkog poduhvata čiji je cilj bio
7 premještanje muslimansko bosanskog stanovništva iz enklave Žepa. Po našim
8 tvrdnjama ovaj zaključaj proističe iz sljedećeg:

9 Iako ima dokaza da je 1. bataljon koji je bio sastavljen od pripadnika
10 iz jedinica Zvorničke brigade ili da je dakle bio na neki način taj bataljon
11 uključen u pripreme koje su prethodile napadima na enklavu Žepe, ti dokazi nam
12 otkrivaju da je bataljon bio i povučen iz samog područja Žepe i vraćen u
13 područje Zvornika prije nego što je sila ili prijetnja silom bila primijenjena
14 na Žepu sa ciljem prisilnog premještanja stanovništva iz te enklave.

15 Povrh toga, kao što je i ranije spomenuto, Drago Nikolić nije bio ni
16 član to bataljona, niti je bio uključen u planiranje ili pripreme koje su dovele
17 do tog razmještanja ovoga bataljona.

18 U svakom slučaju, sve do povratka tog bataljona iz Žepe, taj je bataljon
19 bio pod rukovođenjem i komandovanjem komandanta Drinskog korpusa, generala
20 Živanovića.

21 Nadalje, nema dokaza u spisu da je Drago Nikolić ikada bio upleten u
22 događaje koji su se odvijali u Žepi ili da je bio bilo kada obaviješten o

23
24
25
26
27
28
29
30

1 događajima koji su se odvijali u Žepi. To je bio naš zaključak i prije početka
2 ovoga suđenja. A sada, nakon što je Tužilaštvo završilo svoje izvođenje dokaza,
3 i dalje nema dokaza u spisu koji bi nas naveli i koji bi uopće omogućili
4 različiti zaključak.

5 Iz ovog gore rečenog slijedi da nema dokaza u spisu na temelju kojeg bi
6 se prilikom razumne procjene činjenica moglo zaključiti da je bilo tko u
7 Zvorničkoj brigadi, uključujući Dragu Nikolića, svjesno bio upleten u prisilno
8 premještanje muslimansko bosanskog stanovništva iz Žepe. Nema dokaza u spisu na
9 temelju kojeg bi se prilikom razumne procjene činjenica moglo zaključiti da je
10 Drago Nikolić na bilo koji način bio uključen u prisilno premještanje
11 muslimanskog bosanskog stanovništva iz enklave Žepa.

12 Iako je po našem mišljenju, gospodine predsjedavajući, ovo šta je sada
13 pokazano dovoljno da se opravda oslobađajuća presuda u ovoj fazi pod točki 7, a
14 to je prisilno premještanje, ipak moramo pogledati još jedno područje. A to je
15 paragraf 80 ove optužnice u kojem se navode uloga i aktivnosti Drage Nikolića u
16 promicanju udruženog zločinačkog poduhvata čiji je cilj bio prisilno
17 premještanje muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe.

18 Kao prvo, u skladu sa paragrafima 80 (a) /u engleskom transkriptu:
19 "(i)"/ i (a) (ii), Drago Nikolić, navodi se da je on imao kontrolu kretanja
20 muslimanskog stanovništva iz enklava 15. 16. jula time što je pomagao u
21 planiranju, organiziranju i nadziranju prijevoza Muslimana iz Bratunca. I pod
22 dva, što je nadgledao, omogućavao i nadzirao transport Muslimana ponovo iz
23 Bratunca do mjesta gdje su bili zatočeni u području Zvornika. A sve to u periodu
24 od 13. do 16. jula.

25

26

27

28

29

30

1 Sada kada je Tužilaštvo završilo sa izvođenjem svojih dokaza, po našim
2 tvrdnjama, uz sve dužno poštovanje, nema dokaza u spisu na temelju kojih bi se
3 prilikom razumne procjene činjenica moglo zaključiti da je Drago Nikolić bio
4 uključen u kontroliranje transporta Muslimana iz Bratunca u bilo kojem trenutku.
5 Štaviše, ukoliko Pretresno vijeće zaključi da Drago Nikolić jeste na neki način
6 bio u to upleten ili da postoje dokazi koji nas vode do toga da bi se moglo
7 zaključiti da je Drago Nikolić možda bio uključen u transport zarobljenika u
8 periodu između 13. i 16. jula 1995., mi tvrdimo da takva eventualna uključenost
9 Drage Nikolića se odnosi na navodno postojanje udruženog zločinačkog poduhvata
10 za lišavanje života vojno sposobnih muškaraca iz Srebrenice. Dakle onih koji su
11 bili zarobljeni ili koji su se predali nakon pada Srebrenice 11. jula 1995.
12 Njegova eventualna uključenost ni na koji način nije povezana sa udruženim
13 zločinačkim poduhvatom prisilnog premještanja muslimanskog stanovništva iz
14 Srebrenice i Žepe.

15 Kao drugo, prema paragrafu 80 i 80 (a) (iii), također se navodi da je u
16 ostvarivanju udruženog zločinačkog poduhvata usmjerenog na prisilno premještanje
17 muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe je Drago Nikolić počinio djela
18 koja su navedena u paragrafima 30.6, 30.12, 30.14, 30.15, 31.4, zatim 32, 34 i
19 37. Također se navodi da se Drago Nikolić nije pobrinuo da obezbijedi dobrobit i
20 bezbjednost zatvorenika, što je trebala biti njegova dužnost. Mi ne znamo koje
21 je područje pokriveno ovim paragrafom, iako se čini da se tu govori o području
22 Zvornika.

23 Ukoliko Pretresno vijeće dakle zaključi u ovoj fazi da postoje neki
24 dokazi koji vode do zaključka da je Drago Nikolić možda ipak bio upleten u ova
25
26
27
28
29
30

1 djela ili propuste, mi tvrdimo da takva eventualna uključenost Drage Nikolića se
2 može, ponovo kažem, odnositi samo na navodni udruženi zločinački poduhvat
3 lišavanja života vojno sposobnih muškaraca iz Srebrenice. Onih koji su bili
4 zarobljeni ili koji su se predali nakon pada Srebrenice 11. jula 1995. godine. I
5 u skladu sa time da eventualno je takva uključenost Drage Nikolića ni na koji
6 način nije povezana sa udruženim zločinačkim poduhvatom prisilnog premještanja
7 muslimanskog stanovništva Srebrenice i Žepe.

8 Ta su djela, gospodine predsjedavajući, ili počinjena nakon 13. jula,
9 dakle u vrijeme kada je kompletirano, dovršeno prisilno premještanje
10 muslimanskog stanovništva iz Srebrenice. A prije nego što je došlo do navedenog
11 prisilnog premještanja muslimanskog stanovništva iz Žepe.

12 Kao što je spomenuto na početku, teorija Tužilaštva u ovom predmetu
13 zasniva se na postojanju dve vrste udruženog zločinačkog poduhvata. I od ključne
14 je važnosti da se te dvije stvari ne miješaju kako bismo bili pravedni u odnosu
15 na optužene. U tome svjetlu mi smatramo da je analiza koju treba izvršiti
16 Pretresno vijeće kako bi donijelo odluku o našem zahtjevu prema Pravilu 98bis da
17 se procjeni da li u spisu ima dokaza na temelju kojih bi se moglo zaključiti
18 izvan razumne sumnje da je Drago Nikolić stvarno bio član udruženog zločinačkog
19 poduhvata usmjerenog na prisilno premještanje muslimanskog stanovništva iz
20 enklava Srebrenica i Žepa.

21 U skladu sa sudskom praksom Međunarodnoga suda, članstvo u udruženom
22 zločinačkom poduhvatu oslanja se na sljedećim uvjetima.

23 Molim stranicu 3 dokaznog predmeta 3D304.

24 Gospodine predsjedavajući, želim samo ukazati na jednu grešku u
25 transkriptu. Strana 53 red 16, došlo je do greške. Koliko sam ja shvatio na

26

27

28

29

30

1 temelju ovog što su mi dali, redovi 13 do 16; ispravka, 15 i 16.

2 Dakle sljedeći uvjeti moraju biti ispunjeni kako bi se za nekog moglo
3 ustvrditi da je bio član udruženog zločinačkog poduhvata. Kao prvo pluralnost,
4 dakle više osoba koji su sudjelovali u prisilnom premještanju bosanskog
5 muslimanskog stanovništva Srebrenica i Žepa. Kao dva, postojanje zajedničkog
6 plana, namjere ili svrhe u svrhu prisilnog premještanja muslimanskog bosanskog
7 stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa. Pod tri, da je optuženi sudjelovao u
8 zajedničkom planu, namjeri ili svrhi čiji je cilj bio da se prisilno premjeste
9 bosanski Muslimani stanovnici enklava Srebrenica i Žepa. I kao četiri, da je
10 optuženi dijelio sa drugima namjeru, to jest, svrhu tog udruženog zločinačkog
11 poduhvata. Drugim riječima, da je njegova namjera bila da se prisilno premjeste
12 Muslimani, Bosanci i stanovništvo, dakle bosansko muslimansko stanovništvo iz
13 Srebrenice i Žepe, iz tih enklava.

14 Primjenjujući te elemente na dokaze u spisu do ove faze prema našim
15 tvrdnjama ne postoje direktni dokazi u spisu da je Drago Nikolić dijelio sa
16 drugima tu svrhu prisilnog premještanja, dakle udruženog zločinačkog poduhvata i
17 da je imao namjeru da se izvrši prisilno premještanje bosanskog muslimanskog
18 stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa u područja izvan kontrole Republike
19 Srpske. Štoviše, čak i ako Raspravno vijeće zaključi da postoje dokazi koji bi
20 mogli omogućiti Raspravnom vijeću da zaključi da je Drago Nikolić možda bio
21 pripadnik ovog zajedničkog, udruženog zločinačkog poduhvata da se ubiju vojno
22 sposobni muškarci iz Srebrenice koji su zarobljeni ili koji su se predali nakon
23 pada Srebrenice, mi tvrdimo da ćemo mi pobijati taj zaključak. I uvjereni smo da
24 neće biti dokazano izvan razumne sumnje na kraju suđenja tako nešto. I da li se
25 radi o direktnim ili indirektnim dokazima neće se moći dokazati da je Drago

26

27

28

29

30

1 Nikolić namjeravao da prisilno izmiješta bosansko muslimansko stanovništvo iz
2 Srebrenice i Žepe.

3 Ako se pogleda komponenta učestvovanja u udruženom zločinačkom poduhvatu
4 kategorije 1, jedno od sljedećeg treba dokazati izvan razumne sumnje da bi se
5 podržao nalaz da je optuženi učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu, da se
6 prisilno premješta muslimansko stanovništvo iz enklava Srebrenica i Žepa. Bilo
7 da je optuženi lično izvršio prisilno premještanje kao glavni okrivljeni, o čemu
8 nema dokaza u spisu ili je optuženi pomagao ili poticao glavnog počinitelja da
9 počini prisilno premještanje, a nema dokaza ni za to. I treće, da je optuženi
10 djelovao na promicanju zajedničkog plana da se prisilno premjeste stanovnici, po
11 svojem položaju ili autoritetu ili funkciji sa saznanjem prirode sistema
12 prisilnog premještanja i sa namjerom da ga se promiče.

13 Naša je tvrdnja da nema dokaza u ovoj fazi u spisu na osnovu kojih bi se
14 pri razumnoj procjeni činjenica moglo zaključiti da je Drago Nikolić zadovoljio
15 bilo koju od te forme učestvovanja u zajedničkom, udruženom zločinačkom
16 poduhvatu za prisilno premještanje muslimanskog stanovništva iz enklava
17 Srebrenica i Žepa. U skladu s tim, gospodine predsjedavajući, ako učestvovanje
18 Drage Nikolića u udruženom zločinačkom poduhvatu da se prisilno premjesti
19 muslimansko stanovništvo iz enklava Srebrenica i Žepa nije mogući zaključak u
20 ovoj fazi, končano je pitanje onda, može li se razumnim procjenjivanjem
21 činjenica na osnovu dokaza u spisu da je Drago Nikolić pomagao i poticao

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 prisilno premještanje bosanskog muslimanskog stanovništva iz enklava Srebrenica
2 i Žepa. Naša je tvrdnja da je odgovor na ovo pitanje negativan.

3 Sada bih zamolio 3D304, strana 4. Molim da se to pokaže u sistemu
4 elektronske sudnice.

5 Ovi elementi pomaganja i podržavanja su dobro utvrđeni u sudskoj praksi
6 ovog Suda. Ja sam to stavio u sistem elektronske sudnice kako bih podvukao da su
7 djela koje je počinio optuženi trebalo da uključuju praktičnu pomoć koja je
8 imala značajan efekat na prisilno premještanje bosanskih Muslimana. Prema spisu,
9 mi tvrdimo da nema nikakvog dokaza o bilo kakvim djelima koje bi počinio Drago
10 Nikolić, a koji su imali značajan efekat na prisilno premještanje bosanskog
11 muslimanskog stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa.

12 Značajno je u tom smislu da ni Dragan Obrenović, načelnik štaba
13 Zvorničke brigade, niti Dragan Jukić /u engleskom transkriptu: "Djukić"/ glavni
14 inženjer, načelnik inženjerije Zvorničke brigade, nisu bili optuženi za prisilno
15 premještanje bosanskog muslimanskog stanovništva iz enklava Srebrenica i Žepa.

16 Dok je odluka Tužilaštvo da optuži ili ne optuži te pojedince za
17 prisilno premještanje bosanskih Muslimana iz Srebrenice i Žepe naravno
18 diskrecione prirode, činjenica da oni nisu optuženi za prisilno premještanje
19 ipak predstavlja moćni indikator da Drago Nikolić nije ni na koji način bio
20 uključen u te aktivnosti.

21 I još jedna stvar koju treba razmotriti, gospodine predsjedavajući. U
22 ono vrijeme ideja prisilnog premještanja se pojavila po prvi puta. To jeste, to
23 je bilo u Potočarima negdje ranije u julu. I dokazi u spisu ne govore ništa o
24 tome da li je Drago Nikolić bio prisutan ili imao bilo kakve aktivnosti u tom

25
26
27
28
29
30

1 smislu u to vrijeme. Taj navodni plan i zajednička svrha, ako je bila razrađena
2 u takvo vrijeme, u to vrijeme Drago Nikolić nije bio upleten u taj događaj. I to
3 je naprosto, gospodine predsjedavajući, još nešto što treba razmotriti.

4 Sada prelazim na tačku 8, deportacija muslimanskog stanovništva iz Žepe.
5 U svjetlu argumenata i podnesenih tvrdnji vezano za tačku 7, prisilno
6 premještanje, mi tvrdimo, uz svo dužno poštovanje, da nema u spisu nikakvih
7 dokaza da je Drago Nikolić bilo sudjelovao, ili na bilo koji način bio uključen
8 u navodnu deportaciju iz Žepe. I da nema dokaza da je Drago Nikolić imao
9 adekvatni *mens reae*, drugim riječima namjeru da deportira muslimansko bosansko
10 stanovništvo iz Žepe. Ustvari, naša je tvrdnja da nema dokaza u spisu na osnovu
11 kojih bi se kod razumnog procjenjivanja činjenica moglo zaključiti u ovoj fazi
12 da je Drago Nikolić bio član udruženog zločinačkog poduhvata da bi se
13 deportiralo bosansko muslimansko stanovništvo iz Žepe.

14 Nadalje, naša je tvrdnja, iako optužnica ne sadrži nikakve specifične
15 navode u tom smislu da nema dopisa u spisu na osnovu kojih bi se kod razumnog
16 procjenjivanja činjenica moglo zaključiti da je Drago Nikolić pomagao ili
17 poticao na bilo koji način deportaciju bosanskog muslimanskog stanovništva iz
18 Žepe.

19 Gospodine predsjedavajući, vezano za deportaciju, moje je shvatanje da
20 branioci koji predstavljaju druge optužene u ovom predmetu, da će oni
21 prezentirati pravne argumente koji pokazuju da tačka vezana za deportaciju
22 naprosto ne može da se održi. A da ne ulazimo u te argumente sada, ja samo kažem

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da se mi pridružujemo argumentima koji će biti prezentirati od strane branilaca
2 koji predstavljaju druge optužene.

3 A sada, u zaključku što se tiče tačke 7, prisilno premještanje iz
4 enklava Srebrenica i Žepa na područja izvan kontrole RS-a i tačka 8, deportacija
5 muslimanskog stanovništva iz enklave Žepa, mi tvrdimo, gospodine
6 predsjedavajući, da nema nikakvih argumenata i da Drago Nikolić mora biti
7 oslobođen u ovom trenutku, u ovoj fazi, što se tiče navoda u obje te tačke i to
8 u potpunosti.

9 Sada prelazim na tačku 2, a to je zavjera da se počini genocid. A u
10 paragrafima 34 i 35 optužnice.

11 U skladu sa članom 34, Drago Nikolić bi bio odgovoran da je sklopio
12 sporazum s nekoliko osoba. Prvo, da se ubiju vojno sposobni muškarci iz
13 Srebrenice koji su bili zarobljeni ili koji su se predali nakon pada Srebrenice
14 11. jula 1995. I drugo, da ukloni preostalo muslimansko stanovništvo Srebrenice
15 i Žepe iz Republike Srpske. Treće, s namjerom da uništi te Muslimane.

16 Pozadina ove optužbe, gospodine predsjedavajući, je sljedeća:

17 U podnesku Tužilaštva za izmjenu optužnice od 28. juna 2005., Tužilaštvo
18 je zatražilo da se ukloni optužba za suučesništvo u genocidu i da se doda nova
19 tačka zavjere da se počini genocid. Tužilaštvo je opravdalo tu novu tačku
20 zavjere da se izvrši genocid na osnovu novih elemenata u pravnoj praksi vezano
21 za zavjeru i činjenicu da je pravilo o udruženom zločinačkom poduhvatu u to
22 vrijeme bio u jednom fluktuirajućem statusu. Optužba za zavjeru da se počini
23 genocid jeste po prvi puta pred Međunarodnim krivičnim sudom.

24

25

26

27

28

29

30

1 Povrh toga, iako Tužilaštvo navodi veći broj predmeta u svom
2 predraspravnom podnesku gdje su optužbe za genocid bile postavljene pred
3 Međunarodni krivični sud za Ruandu, u većini tih slučajeva, tu spominjem fusnotu
4 505 /u engleskom transkriptu: "585"/ raspravnog podneska Tužilaštva, udruživanje
5 radi vršenja genocida je izvučeno iz optužnice i zbog toga se o njemu uopće ne
6 diskutuje u tim odlukama.

7 Ono što je značajno, u diskusiji o tački udruživanja radi vršenja
8 genocida, Tužilaštvo je ispustilo iz te fusnote i iz svojih argumenata sljedeća
9 dva slučaja u kojima je optuženi bio oslobođen udruživanja radi vršenja genocida
10 u fazi Pravila 98bis iako su kasnije bili osuđeni za genocid. To je slučaj ICTR-
11 99-54, Alfa suđenje, /u engleskom transkriptu: "Jean de Dieu, Kamuhanda"/. I
12 drugi predmet ICTR 99-46-Suđenje, Samuel - ispričavam se zbog izgovora -
13 Imanishimwe. Naša je tvrdnja da su ti predmeti izuzetno relevantni za ovaj
14 predmet i situaciju Drage Nikolića.

15 Takođe, Vijeće upućujemo na sljedeća tri predmeta u kojima su optuženi
16 bili oslobođeni udruživanja radi vršenja genocida, ovaj puta i u konačnim
17 presudama. *Tužilac protiv Alfreda Musema, Tužilac protiv Elizaphan i Gerard*
18 *Nrakirutimana i Tužilac protiv Juvenala Kajelijelija.*

19 Da Raspravno vijeće donese osuđujuću presudu za Dragu Nikolića za tačku
20 2, udruživanja radi vršenja genocida, Tužilaštvo mora izvan razumne sumnje
21 dokazati svaki od sljedećih suštinskih elemenata tog kaznenog dijela.

22 Sada bih zamolio da se pokaže strana 5 dokumenta 3D304 u sistemu
23 elektronske sudnice.

24 Prvi element, optuženi je izvršio sporazum s drugima da se ubiju vojno
25
26
27
28
29
30

1 sposobni Muslimani, muškarci koji su bili zarobljeni ili se predali nakon pada
2 Srebrenice 11. jula 1995. i da odstrane preostalo muslimansko stanovništvo
3 Srebrenice i Žepe iz Republike Srpske. Drugi element, optuženi je imao traženi
4 mentalni element za počinjenje genocida

5 Kao preliminarno razmatranje, gospodine predsjedavajući, želim da kažem
6 za zapisnik da su naše tvrdnje vezane za tačku 2 u ovoj fazi i nisu ni na koji
7 način povezane za tačku genocida niti za suštinske elemente genocida koji se
8 moraju dokazati izvan razumne sumnje da bi optuženi bio osuđen za takvu optužbu.
9 U ovoj fazi, naš zahtjev prema Pravilu 98bis ne bavi se genocidom već se bavi
10 samo udruživanjem radi vršenja genocida. Uzevši u obzir suštinski element ove
11 tačke, to jeste, udruživanje radi vršenja genocida, kao što je ranije pomenuto,
12 nakon što smo pregledali sveukupne dokaze u spisu, uključujući iskaze svjedoka i
13 dokumentarne dokaze, i razmotrili te dokaze u njihovoj najvišoj vrijednosti, mi
14 tvrdimo, uz dužno poštovanje, da nema nikakvih dokaza u spisu na osnovu kojih bi
15 se razumnim procjenjivanjem činjenica moglo zaključiti da je Drago Nikolić se
16 udružio sa drugima radi vršenja genocida.

17 Naša se tvrdnja bazira na sljedećem:

18 Postoje neki dokazi u spisu vezano za navodna nezakonita djela Drage
19 Nikolića. Mi naprosto kažemo da smo uzeli sve dokaze i to od najviše vrijednosti
20 koju mogu dati i da naprosto mi ne možemo zaključiti da se Drago Nikolić udružio
21 radi vršenja genocida sa drugima.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Ako pogledamo dva predmeta koji su pred Međunarodnim krivičnim sudom za
2 Ruandu u kojima su optuženi bili oslobođeni udruživanja radi vršenja genocida
3 prema Pravilu 98bis i mi pozivamo Vijeće da pogleda konkretnu uključenost te
4 dvojice optuženih, zaključka Raspravnog vijeća vezano za njihovu uključenost
5 kada su bili kasnije proglašeni krivima za genocid. To je bio dokaz u spisu po
6 Pravilu 98bis. Pa ipak, ta Vijeća nisu mogla zaključiti na osnovu dokaza vezanih
7 za takvu uključenost, odnosno involviranost uključenih, da su oni sklopili
8 sporazum da bi počinili genocid. U skladu s tim naša je tvrdnja, odnosno naše su
9 tvrdnje usmjerene prema *actus reusu* udruživanja radi vršenja genocida, to jeste,
10 onaj dio sklapanja sporazuma. Ako uporedimo bilo kakve dokaze u spisu vezano za
11 navodna krivična djela Drage Nikolića sa vrstom uključenosti na kojima su
12 Raspravna vijeća u Međunarodnom sudu za Ruandu nisu bila u mogućnosti da je
13 postojalo dokaza da su ti optuženi sklopili sporazum te vrste. Naša je tvrdnja
14 naprosto sljedeća: naprosto se ne može zaključiti na osnovu bilo kojih navodnih
15 nezakonitih djela Drage Nikolića da je on sklopio sporazum, odnosno da se
16 udružio radi vršenja genocida. A fokus ovdje jeste na *actus reus* udruživanja
17 radi vršenja genocida.

18 U zaključku, naša je tvrdnja da nema ništa što treba dokazati vezano za
19 udruživanje radi vršenja genocida kad se radi konkretno o Dragi Nikoliću.
20 Postoji mnogo dokaza koji se mogu uzeti u obzir da se opravda ovaj zaključak,
21 kao što je položaj optuženog kao nižeg oficira. I drugo, saznanja optuženog bilo
22 vezano za direktivu 7 ili direktivu 7.1. Znači, ne samo da je on možda nešto
23 navodno pogrešno učinio već isto tako zbog navodnog konteksta u ovom predmetu.

24

25

26

27

28

29

30

1 Naša je tvrdnja da Vi naprosto ne možete zaključiti da se on udružio i sklopio
2 takav sporazum i da zbog toga mora biti oslobođen u ovoj fazi.

3 U zaključku, gospodine predsjedavajući, mi Vas pozivamo da se ponovo
4 vratimo na Pravilo 98bis, odluka o oslobađanju za tačke 2, 7, 8 i nalog da se
5 suđenje može nastaviti na osnovu tačaka 1, 3, 4, 5 i 6.

6 Koristim ovu priliku da spomenem da smo uvjereni da će se na kraju ovog
7 suđenja moći dokazati od strane Raspravnog vijeća da se zaključci izvan razumne
8 sumnje da ne postoji krivica vezana za ovu tačku.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

10 Tko će biti sljedeći? Gospodine Lazarević?

11 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] To ću biti ja, časni Sude. Prema mojoj
12 procjeni, mislim da će to biti 40 do 45 minuta.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim da sada imamo pauzu od 25 minuta.
14 Sada je 12.21h.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

16 ... Početak pauze u 12.21h

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ... Sjednica nastavljena u 12.50h
2 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sjesti.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle počinjete u 12.50h, gospodine
4 Lazareviću. Izvolite.

5 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

6 [na B/H/S-u] Časni Sude, u ovom usmenom izlaganju po Pravilu 98bis
7 Odbrana gospodina Borovčanina držaće se standarda ustanovljenog u praksi ovog
8 Tribunala, pri tom izbegavajući da ponavlja navode koje je moj cenjeni kolega
9 gospodin Bourgon već izneo u vezi jurisprudencije vezano za Pravilo 98bis.

10 Imajući u vidu ograničen opseg analize u skladu s ovim Pravilom, kao i
11 nemogućnost iznošenja detaljnih tvrdnji u pogledu svih tačaka optužnice u
12 vremenu koji je predviđeno za izlaganje, Odbrana gospodina Borovčanina će se
13 ograničiti samo na tačke 2 i 8 optužnice.

14 Odbrana gospodina Borovčanina ističe da ne postoje direktni dokazi da je
15 gospodin Borovčanin, pod jedan, sa bilo kojim licem stupio u sporazum o
16 počinjenju krivičnih dela; pod dva, ikome naredio da počini bilo koje krivično
17 delo; i pod tri, lično počinio bilo koje krivično delo kao ni da je podsticao
18 ili na drugi način pomagao i podržavao planiranje, pripremu i izvršenje dela
19 koja su mu optužnicom stavljena na teret.

20 Udruživanje radi vršenja genocida predstavlja dogovor dva ili više lica
21 s ciljem počinjenja krivičnog dela genocida. Ovu definiciju Odbrana citira iz
22 predmeta *Niyitegeka i drugi*, žalbena presuda u predmetu ICTR 99-46A od 7. jula
23 2006. godine, paragraf 92.

24

25

26

27

28

29

30

1 *Actus reus* ovog krivičnog dela je stupanje u sam sporazum. *Mens rea* ovog
2 krivičnog dela je namera da se u takav sporazum stupi. Citat je iz predmeta
3 *Nahimana i drugi*, žalbena presuda ICTR 99-52-A od 28. novembra 2007. godine,
4 paragraf 894; kao i predmeta *Bagosora i drugi*, ICTR 98-41-t. To je odluka po
5 Pravilu 98bis od 2. februara 2005. godine, paragraf 12.

6 Tačkom 2 optužnice, što je detaljnije objašnjeno u paragrafima 34 do 37,
7 Ljubomiru Borovčaninu stavljeno je na teret delo udruživanja radi vršenja
8 genocida, kažnjivo prema članu 4(3)(b) Statuta. U paragrafu 34 optužnice, navodi
9 se da je gospodin Borovčanin sklopio sporazum sa nekoliko lica, uključujući
10 Radovana Karadžića, Milenka Živanovića, Radislava Krstića, Zdravka Tolimira i
11 ostale optužene u ovom predmetu, a čija su imena navedena u prilogu A optužnice,
12 da pobiju vojno sposobne Muslimane iz Srebrenice koji su zarobljeni ili su se
13 predali posle pada Srebrenice 11. jula 1995. godine. I da preostalo muslimansko
14 stanovništvo Srebrenice i Žepe uklone iz Republike Srpske kako bi se ti
15 Muslimani zatrli.

16 Dalje se navodi u istom paragrafu da su činjenice u osnovi optužbe po
17 ovoj tački istovetne činjenicama koje se u optužnici navode u vezi sa udruženim
18 zločinačkim poduhvatom. Da bi se u sledećem paragrafu 35 dalje navelo da je
19 sporazum sklopljen sa namerom da delom unište bosanske Muslimane kao nacionalnu,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 etni...etničku, rasnu ili versku grupu kao takvu.

2 Paragrafom 30 opt... 36 optužnice navodi se da je Ljubomir Borovčanin
3 zajedno sa drugim oficirima i jedinicama VRS i MUP, navedenim u prilogu A
4 optužnice, proveo u delo udruživanje i udruženi zločinački poduhvat te da je bio
5 svesni učesnik poduhvata čiji je cilj bio da se po prekom postupku pogubi i
6 pokopa hiljade zarobljenih muškaraca i mladića, bosanskih Muslimana. Dalje se
7 navodi da je početni plan bio da se po prekom postupku pogubi više od hiljade
8 Muslimana između 16 i 60 godina koji su 12. i 13. jula 1995. godine izdvojeni u
9 Potočarima. Da bi 12. ili 13. jula taj plan obuhvatio i pogubljenje po prekom
10 postupku više od 6.000 muškaraca i mladića Muslimana zarobljenih iz kolone koji
11 su bežali iz srebreničke enklave, u periodu od 12. jula do približno 1. novembra
12 1995. godine.

13 Dalje, u paragrafu 37, navodi se da je gospodin Borovčanin kao i drugi
14 učesnici poduhvata mogao predvidjeti da će za vreme i posle udruženog
15 zločinačkog poduhvata snage VRS i MUP vršiti pojedinačna, situaciono uslovljena
16 ubistva i radnje progona opisana u paragrafima 31 do 48 optužnice.

17 U optužnici se navodi da su navodni plan ubijanja stotina Muslimana u
18 Potočarima razradili Mladić i drugi u večernjim satima 11. jula i ujutro 12.
19 jula 1995. godine. I kao što je rečeno, ovaj plan je navodno proširen ili
20 promenjen tako da uključi veliki broj muslimanskih muškaraca koji su počeli da
21 se predaju srpskim snagama na drugim lokacijama 12. jula. Ovo je sadržano u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 paragrafima 27 i 29 optužnice.

2 Odbrana ističe da u Optužnici nije konkretizovano gde i posebno s kojim
3 drugim licima je sklopljen taj sporazum te da li je taj sporazum bio eksplicitan
4 ili je bio prećutan. Ni u pretpretresnom podnesku tužioca takođe nema dodatnih
5 detalja u vezi ove činjenice.

6 Odbrana iznosi da tokom dokaznog postupka Tužilaštva nije izveden niti
7 jedan dokaz koji bi pokazao gde, odnosno kada je gospodin Borovčanin navodno
8 sklopio taj sporazum. Čak i u slučaju da Tužilaštvo smatra da je izvelo neke
9 posredne dokaze, Odbrana gospodina Borovčanina želi da ovom Veću predoči
10 standard i praksu Tribunala, i to kako ovog Tribunala, tako i Tribunala za
11 Ruandu u pogledu oslanjanja na posredne dokaze. Naime, u žalbenoj presudi u
12 predmetu *Nahimana i drugi*, takozvani *media case*, ICTR broj 99-52-A od 28.
13 novembra 2007. godine, Žalbeno veće je na sledeći način komentarisalo korišćenje
14 indirektnih dokaza za dokazivanje udruživanja radi počinjenja genocida:

15 [simultani prevod] "Pitanje u ovoj fazi pred Žalbenim vijećem da zna da
16 li je za sada utvrđena kakva institucionalna koordinacija prema kojoj bi razumni
17 procjenitelj činjenica mogao zaključiti da je jedini razuman zaključak iz toga
18 takav da se može reći da je ovakva koordinacija institucija rezultat odluke da
19 se djeluje s namjerom da se poćini genocid, ali nema nikakve sumnje da su sva
20 ova činjenična utvrđivanja nešto što se poklapa sa postojanjem zajedničkog cilja
21 s namjerom poćinjenja genocida. Ipak, mi ovdje ne pružamo samo jedini razumni
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zaključak." To je paragraf 910.

2 [na B/H/S-u] Ovaj standard preispitivanja od strane Žalbenog veća sličan
3 je standardu koji bi trebalo primeniti u fazi postupka regulisanog Pravilom
4 98bis, a koji glasi:

5 "Da li bi bilo koji razuman prosuditelj o činjenicama mogao izreći
6 osuđujuću presudu na osnovu datih dokaza?"

7 Preinačujući zaključak Prvostepenog veća u vezi udruživanja, Žalbena
8 veće u predmetu *Nahimana i drugi* je dalje istaklo:

9 [simultani prevod] "Pretno vijeće smatra da čak i ukoliko se takvi
10 elementi mogu poklapati sa stupnjem suglasnosti između sudionika u namjeri
11 počinjenja genocida, ipak nije dovoljno utvrditi da je samo postignut takav
12 sporazum izvan razumne sumnje." To je paragraf 906.

13 [na B/H/S-u] Udruživanje zahteva postojanje stvarnog sporazuma između
14 više osoba. Mada ovaj sporazum može biti prećutan, on mora biti stvarni sporazum
15 s ciljem izvršenja krivičnog dela. Značaj ovakvog kriterijuma proizilazi iz
16 činjenice da je delo izvršeno samim stupanjem u sporazum. Za razliku od
17 udruženog zločinačkog poduhvata, izvršioци ne moraju uspeti da izvrše delo u
18 osnovi da bi se ustanovila njihova krivica za udruživanje. Ovde se pozivam na
19 predmet *Nahimana*, žalbena presuda iz 2007. godine, paragraf 894; *Bagosora i*
20 *drugi*, predmet ICTR 98-41-T, odluka po Pravilu 98bis od 2. februara 19... 2005.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 godine, paragraf 12; *Bizimunga i drugi*, predmet ICTR 99-50-T, odluka po Pravilu
2 98bis od 22. novembra 2005., paragraf 23; *Niyitegeka* predmet, ICTR 96-14, 16.
3 maj 2003. godine, paragraf 423.

4 Ukratko, sam sporazum predstavlja krivično delo. Odbrana gospodina
5 Borovčanina tvrdi da nijedan razuman prosuditelj činjenica ne bi na osnovu
6 izvedenih indirektnih dokaza mogao zaključiti da je gospodin Borovčanin sa bilo
7 kim sklopio bilo kakav sporazum za počinjenje genocida. Ovakva sugestija, mislim
8 na sugestiju o njegovom stupanju u sporazum, zapravo je veoma neverovatna iz
9 sledećih razloga:

10 Ukoliko ovaj navodni plan ubijanja vojno sposobnih Muslimana iz
11 Srebrenice po stavu Tužilaštva predstavlja rezultat sporazuma, Odbrana gospodina
12 Borovčanina ističe da tokom dokaznog postupka Tužilaštva nije izveden ni jedan
13 dokaz koji bi na bilo koji način potvrdio stupanje gospodina Borovčanina u takav
14 sporazum. U prilog ovom stavu Odbrana se poziva na činjenicu da Tužilaštvo tokom
15 svog dokaznog postupka nije dokazalo da je gospodin Borovčanin bio prisutan na
16 bilo kakvom sastanku na kome bi se eventualno mogao postići ovakav sporazum niti
17 da je izvelo bilo kakav dokaz da je, ukoliko uopšte i bilo takvog sporazuma,
18 gospodin Borovčanin bio upoznat sa njim.

19 U pogledu ove činjenice Odbrana se poziva na iskaz svedoka Tužilaštva
20 Zorana Petrovića, novinara nezavisne televizije Studio B, koji je tokom svog
21 boravka na području Srebrenice i Bratunca 13. jula 1995. godine gotovo svo vreme
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 proveo zajedno sa gospodinom Borovčaninom. Dakle, ukoliko bi bio tačan stav
2 tužioca sadržan u optužnici da je u noći 11. na 12. juli 1995. godine gospodin
3 Borovčanin sklopio sa drugim učesnicima sporazum za izvršenje genocida, a koji
4 navodni sporazum je kasnije proširen 13. jula, postavlja se kao vrlo logično
5 pitanje zašto bi gospodin Borovčanin ukoliko je znao za takav sporazum i
6 prihvatio ga dozvolio da novinar nezavisne televizijske kuće iz Beograda dođe na
7 to područje i snimi sve što smatra interesantnim. Upravo činjenica prisustva
8 novinara Petrovića na tom području na kome i dalje traju borbena dejstva 13. i
9 14. jula 1995. godine, kao i snimci koje tom prilikom napravio i koje je ovo
10 Veće imalo prilike da u više navrata vidi tokom dokaznog postupka Tužilaštva, te
11 činjenice da su snimci gospodina Petrovića tih dana emitovani na beogradskoj
12 televiziji Studio B potvrđuju da gospodin Borovčanin nije znao, niti mogao znati
13 šta će se u tom periodu događati. Sve ovo takođe potvrđuje da gospodin
14 Borovčanin nije stupio u bilo kakav sporazum za izvršenje krivičnog dela
15 genocida, kako je to navedeno u optužnici.

16 U vezi sa tim Odbrana će citirati samo kratke delove transkripta sa
17 svedočenja gospodina Petrovića, a koji po njenom mišljenju najbolje ilustruju
18 tvrdnju da gospodin Borovčanin nije imao nikakva saznanja o tome šta će se
19 događati tokom tih dana.

20 Odgovarajući na pitanje tužiocu u glavnom ispitivanju, svedok Petrović

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je na strani 18811 transkripta od 5. decembra 2007. godine, izjavio sledeće; ja
2 citiram:

3 [simultani prevod] "Odgovor: Koliko ja znam, on je fizički i duševno bio
4 dobroga zdravlja. Inače samo bi ludak radio protiv sebe, sebi na štetu da nešto
5 snimi ako znaš da se tvoji ljudi spremaju da nekoga ubiju ili nešto neprimjereno
6 naprave. Ovo je nešto što stvarno mislim da moram da Vam kažem. Mislim da bi
7 bilo neobično da Vam netko omogući da tako nešto uradite, pa makar to bilo u
8 američkoj vojsci."

9 [na B/H/S-u] Dalje, isti svedok je tokom glavnog ispitivanja, 5.
10 decembra na strani transkripta 18804 izjavio sledeće; citiram:

11 [simultani prevod] "Pitanje: Da li je gospodin Borovčanin pokušao da
12 cenzorira šta to snimate ili Vam govorio: "Nemojte snimati ovo, nemojte snimati
13 ono," ili ste bili potpuno nezavisni i mogli odlučivati šta snimate na
14 videosnimku?

15 Odgovor: E sad dolazimo do onog što sam ja htio pitati Vas, da li Vi
16 mislite da bi bilo tko, bilo ko, bilo ko ko je zdrave svijesti dozvolio novinaru
17 da snima ratne zločine i onda ga pustio živog? Mislite li da bi bilo normalno da
18 ja ovdje sjedim kao što sjedim danas da se to stvarno dogodilo? Jeste li ikada
19 vidjeli, a sad se pozivam na ovaj nedavni rat u Iraku, da li ste vidjeli da bilo
20 tko snima nešto od 2003. na ovamo nešto takvo? Da li ste vidjeli nekog novinara,
21 jednog od ovih novinara koji su bili uključeni u jedinice da snima nešto ovakvo?
22 Zbog čega bi ova vojska bila drugačija? Sva vojna pravila u svim vojskama su
23 ista. On mi je dozvolio da radim. Ja nisam imao nikakvog razloga da govorim
24 neistinu. I to je bilo dovoljno za ovog čovjeka da me pusti da to snimim. Možda
25 mi drugi ne bi to dozvolili. Radilo se o tome da je između nas postojalo
26 međusobno poštovanje."

27

28

29

30

1 [na B/H/S-u] I na kraju, Odbrana gospodina Borovčanina želi da se pozove
2 na još jedan deo svedočenja istog svedoka. I to na unakrsno ispitivanje 6.
3 decembra 2007. godine. I to na strane 18858 i 18859 transkripta:

4 [simulatni prevod] "Pitanje: Samo me zanimala Vaša procjena, Vaš utisak,
5 dakle ovo će biti dovoljno za trenutak. A sada samo još jedno pitanje vezano za
6 onu livadu u Sandićima. Vi ste slobodno snimali, gospodin Borovčanin Vam nije
7 govorio da ne snimate ljude na livadi. Nije Vam rekao 'nemojte da snimate šta se
8 tamo odvija. Ne snimajte ljude na livadi.'? Ništa tako Vam nije rekao? Da li mi
9 to možete potvrditi?

10 Odgovor: Naravno da nije. Dozvolite da Vas podsjetim, kao što sam već
11 rekao ranije gospodinu Nichollsu, imao sam dva već iskustva sa tom jedinicom
12 tokom rata i profesionalno sam postupio. Ja sam svoj posao profesionalno radio.
13 Dakle nije bilo potrebno da me nitko ni na koji način nadgleda. Nije bilo
14 nikakve potrebe da me nadgledaju i da gledaju šta ja to snimam, kad su mi već
15 jednom dali dozvolu da snimam."

16 [na B/H/S-u] Dakle, imajući u vidu standarde koji su prethodno navedeni
17 u ovom izlaganju, Odbrana gospodina Borovčanina tvrdi da je u poređenju sa
18 mogućnošću da je gospodin Borovčanin navodno stupio u sporazum za izvršenje dela
19 genocida, daleko verovatnija mogućnost da gospodin Borovčanin nije imao nikakva
20 saznanja o postojanju bilo kakvog sporazuma za izvršenje tog dela. Stoga Odbrana
21 gospodina Borovčanina predlaže da ovo Veće oslobodi gospodina Borovčanina za
22 tačku 2 optužbe u skladu sa Pravilom 98bis.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Sada ću preći na izlaganje Odbrane u vezi tačke 8 optužnice. Tačkom 8
2 optužnice gospodinu Borovčaninu je stavljeno na teret krivično delo deportacije
3 kao zločina protiv čovečnosti, kažnjivog po članu 5(d) Statuta. Slično kao i
4 prisilno premještanje, deportacija predstavlja prisilno raseljavanje civila sa
5 područja na kojem oni zakonito borave pri čemu za to ne postoje osnovi koji su
6 dozvoljeni u okviru međunarodnog prava. Pod osnovima koji su dozvoljeni
7 međunarodnim pravom podrazumevaju se osnovi koje daje 4. ženevska konvencija i
8 Protokol broj 2. Delo deportacije se od prisilnog premještanja razlikuje u tome
9 što je kod deportacije nužno da se preseljenje stanovništva vrši van teritorije
10 države u kojoj ono boravi, dok kod prisilnog preseljenja ovakav uslov ne
11 postoji. U svemu ostalom elementi oba dela su identični.

12 Delo deportacije predviđeno članom 5(d) Statuta Međunarodnog tribunala
13 za bivšu Jugoslaviju, prema presudi Žalbenog veća u predmetu *Stakić*, to je
14 predmet IT 97-24-A od 22. marta 2006. godine, u paragrafu 278, navodi se:

15 "Actus reus deportacije je prisilno raseljavanje osoba proterivanjem ili
16 drugim oblicima prisile iz područja na kojim zakonito borave preko državne
17 granice *de jure* ili u određenim situacijama granice *de facto* bez osnova koji su
18 dopušteni međunarodnim pravnim normama. Žalbeno veće smatra da za element *mens*
19 *rea* ovog krivičnog dela nije nužno da počinitelj ima nameru trajno raseliti osobe
20 preko granice. Prisilno premještanje koje se može navesti kao delo u osnovi
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 drugih nehumanih dela shodno članu 5(i) Statuta definisano je kao prisilno
2 raseljavanje lica koje se može odvijati unutar državnih granica, žalbena presuda
3 *Stakić*, paragraf 317, koja je već gore citirana. Takođe i žalbena presuda u
4 predmetu *Naletilić*, IT 98-34-A od 3. maja 2006. godine, paragraf 154.

5 Iz naslova ispod paragrafa 50 optužnice, kao i dalje sve do paragrafa
6 71, proizlazi da Tužilaštvo smatra da je poduhvat prisilnog uklanjanja
7 muslimanskog stanovništva iz Srebrenice i Žepe jedan jedinstveni zločinački
8 poduhvat za šta nisu izvedeni nikakvi dokazi tokom izvođenja dokaza Tužilaštva.
9 Naprotiv, stav Odbrane je da je tokom dokaznog postupka Tužilaštva na jasan
10 način utvrđeno da je odluka za vojni napad na enklavu Žepa doneta tek nakon što
11 su snage VRS zauzele enklavu Srebrenica. I da je do tada jedini cilj vojne
12 akcije VRS bio fizičko razdvajanje dve enklave i sprečavanje komunikacija između
13 enklava, za šta je postojao potpuno opravdani vojni razlog.

14 Paragraf 84 optužnice sadrži stav Tužilaštva o tome da je gospodin
15 Borovčanin zajedno s optuženima Popovićem, Bearom, Nikolićem, Miletićem, Gverom
16 i Pandurevićem navodno počinio krivično delo deportacije na sledeći način i
17 sledećim sredstvima: prisilnim iseljavanjem muškaraca bosanskih Muslimana iz
18 Žepe preko Drine u Srbiju usled stvaranja nepodnošljivih životnih uslova u
19 enklavi, ograničavanjem dostave pomoći u enklavu i zastrašivanjem i terorisanjem
20 stanovništva tako što su granatirana civilna područja i vršeni napadi na
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 enklavu, kako je opisano u paragrafu 71 optužnice.

2 Obrana gospodina Borovčanina će sada razložiti ovu tezu Tužilaštva
3 sadržanu u paragrafu 84(a) optužnice i analizirati svaki od pojedinih navodnih
4 načina i sredstava kojima je krivično delo deportacije učinjeno, sa osvrtom na
5 gospodina Borovčanina i jedinice kojima je on komandovao.

6 Kao prvi način na koji je navodno počinjeno delo deportacije kao zločin
7 protiv čovečnosti, u optužnici se navodi stvaranje nepodnošljivih životnih
8 uslova u enklavi Žepa ograničavanjem dostave pomoći u enklavu. Niti jedan dokaz
9 koji je izveden u toku dokaznog postupka Tužilaštva ne ukazuje da je bilo
10 gospodin Borovčanin ili bilo koji od njemu podčinjenih jedinica imala bilo
11 kakvog direktnog ili indirektnog uticaja na dostavu pomoći u enklavu, pa samim
12 tim ni na njeno ograničavanje.

13 Kada se govori o dostavi pomoći u enklavu Žepa može se raditi isključivo
14 o vremenskom periodu koji prethodi otpočinjanju vojne akcije u kom vremenskom
15 periodu se niti gospodin Borovčanin, niti bilo koja od njemu podčinjenih
16 jedinica nisu nalazile u rejonu Srebrenice i Žepe.

17 Ono što od samog početka ovog postupka nije bilo sporno između
18 Tužilaštva i Odbrane gospodina Borovčanina je činjenica da je on 11. jula 1995.
19 godine došao na teritoriju opštine Bratunac te da su tek nakon njegovog dolaska
20 jedinice kojima je komandovao počele da pristižu na tu teritoriju. Dakle, jasno
21 je da gospodin Borovčanin nije mogao ni na koji način uticati na bilo kakvo
22 navodno ograničavanje dostave pomoći u enklavu.

23 Kao drugi način izvršenja krivičnog dela deportacije bosanskih Muslimana
24
25
26
27
28
29
30

1 iz Žepe navodi se zastrašivanje i terorisanje stanovništva tako što su
2 granatirana civilna područja i vršeni napadi na enklavu kako je opisano u
3 paragrafu 71 optužnice. Tokom izvođenja dokaza Tužilaštva, nije pružen niti
4 jedan dokaz koji bi pokazao da su bilo gospodin Borovčanin, ili bilo koja od
5 njemu podčinjenih jedinica, učestvovali u granatiranju bilo kog dela enklave
6 Žepa, pa samim tim, naravno, ni civilnih područja, niti da je učestvovala u
7 vršenju bilo kakvog napada na enklavu.

8 U vezi prethodnog navoda optužnice, a naime, da je prisilno uklanjanje
9 muslimanskog stanovništva iz enklava Srebrenice i Žepa jedinstveni zločinački
10 poduhvat - kako to tvrdi Tužilaštvo - Odbrana gospodina Borovčanina želi da
11 Pretresnom veću skrene pažnju na dokazni predmet Tužilaštva P00181. To je
12 naređenje Glavnog štaba VRS od 10. jula 1995. godine upućeno komandi Drinskog
13 korpusa i 65. zaštitnom motorizovanom puku. U tački 4 ovog naređenja navodi se
14 na se ofanzivna borbena dejstva prema enklavi Žepa otpočnu 12. jula 1995.
15 godine. Očigledno je da je odluka o preduzimanju ofanzivnih dejstava koja bi
16 eventualno dovela do vojnog zauzimanja enklave Žepa doneta tek kada su snage VRS
17 uspele da zauzmu enklavu Srebrenica, te da do tada nije ni mogao postojati plan
18 za vojno zauzimanje enklave Žepa.

19 Iz istog dokumenta takođe može se videti da ni jedna od jedinica kojom
20 je komandovao gospodin Borovčanin nije uključena u ovu naredbu, niti je
21 gospodinu Borovčaninu ova naredba upućena čak ni radi informisanja. Naročito,
22 Odbrana gospodina Borovčanina želi da istakne da u toku dokaznog postupka
23 Tužilaštva nije bilo spora između Odbrane i Tužilaštva oko toga da su neke od
24
25
26
27
28
29
30

1 jedinica kojima je komandovao gospodin Borovčanin učestvovala u borbama na
2 Baljkovici koja se nalazi na potpuno suprotnom pravcu u odnosu na enklavu Žepa,
3 udaljene od nje nekih 100 kilometara. Dakle, tokom dokaznog postupka Tužilaštva,
4 nije izveden niti jedan dokaz koji bi ukazivao na to da je gospodin Borovčanin,
5 na bilo koji način, učestvovao u eventualnom planiranju napada na enklavu Žepa.
6 Takođe, nije izveden nijedan dokaz koji bi ukazivao na to da je gospodin
7 Borovčanin sa tim u vezi bio obaveštavan ili konsultovan od strane bilo koga u
8 VRS.

9 Konačno, Odbrana želi da se pozove na svedočenje vojnog eksperta
10 Tužilaštva Richarda Butlera, 25. januar 2008. godine, strana 20500 transkripta.
11 I ja ću citirati:

12 [simultani prevod] "Pitanje: Kada ste analizirali dokumente i kada ste
13 pripremali svoj vještački nalaz u vezi sa operacijom Žepa niste naišli ni na
14 kakve dokaze vezane za sudjelovanje bilo koje jedinice pod komandom gospodina
15 Borovčanina ili u vezi s njegovim sudjelovanjem u operaciji Žepa. Da li je to
16 istina?"

17 Odgovor: Tako je, gospodine. Ja nemam nikakve informacije koje se odnose
18 na ulogu gospodina Borovčanina u ovom što bismo nazvali operacija Žepa."

19 [na B/H/S-u] Dakle, Odbrana tvrdi da u odnosu na gospodina Borovčanina,
20 Tužilaštvo nije izvelo nijedan dokaz u prilog tačke 8 optužnice, krivičnog dela
21 deportacije kao zločina protiv čovečnosti. Stoga Odbrana predlaže da gospodin
22 Borovčanin shodno Pravilu 98bis bude oslobođen za ovu tačku.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Na kraju svog izlaganja Odbrana bi želela samo da se vrlo kratko osvrne
2 na paragraf 31.1 optužnice. A povod za to je podnesak tužioca vezanog konkretno
3 za paragraf 31.1(b) te optužnice koji je podnet 25. oktobra 2006. godine. Naime,
4 u paragrafu 31.1 optužnice pod (a) i (b) navedeno je ubistvo 9 bosanskih
5 Muslimana. S tim što se pod (a) navodi da su njihova tela pronađena u šumi u
6 blizini baze UN pokraj glavnog puta na kojem leži Budak; dok se pod (b) navodi
7 da su tela pronađena u potoku iza bele kuće na otprilike 700 metara od baze UN-
8 a.

9 Kao što je upravo pomenuto, Tužilaštvo u svom podnesku pod naslovom
10 *Prosecution motion regarding paragraph...* [usmeni prevod] ... podnesak
11 Tužilaštva u vezi sa paragrafima 31.1(b) optužnice... [na B/H/S-u] od 25.
12 oktobra 2006. godine navelo da je njihov stav da se radi o jednom te istom
13 događaju, te da će se složiti sa podneskom za izricanje oslobađajuće presude u
14 pogledu paragrafa 31.1(b) - i to se može videti na strani 2 citiranog podneska.

15 Pored toga, u paragrafu 31.(c)... 31.1(c), izvinjavam se, se navodi da
16 su ujutro 13. jula tela šest bosanskih Muslimanki i pet bosanskih Muslimana
17 pronađena u potoku u blizini baze UN u Potočarima. U pogledu ovih navoda iz
18 optužnice nije predložen niti izveden apsolutno nijedan jedini dokaz tokom
19 dokaznog postupka Tužilaštva. Stoga Odbrana gospodina Borovčanina predlaže da
20 Sud u odnosu na paragrafe 31.1(b) i 31.1(c) donese oslobađajuću presudu po
21 Pravilu 98bis.

22 Časni Sude, iako se Odbrana gospodina Borovčanina odlučila da izlaže
23 samo u odnosu na napred navedene tačke optužnice, to ni u kom slučaju ne znači
24
25
26
27
28
29
30

1 da Odbrana smatra da je Tužilaštvo pružilo dovoljno dokaza na osnovu kojih bi
2 razumni presuditelj o činjenicama mogao ustanoviti krivicu gospodina Borovčanina
3 za bilo koje od krivičnih dela za koja se on tereti. Stoga Odbrana apeluje na
4 ovo Sudsko veće da upotrebi svoja diskreciona ovlašćenja i odluči da li može
5 doneti oslobađajuću presudu po Pravilu 98bis i odnosu na preostale tačke
6 optužnice.

7 Hvala.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Lazareviću.

9 Dajte da vidimo možemo li utvrditi koliko će još trajati ostatak
10 argumentacije.

11 Gospodine Živanoviću, da li Vi uopće imate namjeru se /nedostaje
12 simultani prevod/.

13 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ne, časni Sude, mi se nećemo
14 izjašnjavati po Pravilu 98bis.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, a Vi imate li namjeru?
16 Ako imate, koliko će to trajati?

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možda sat, sat i petnaest minuta.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse ili gospodine Krgović?

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mi ćemo iznijeti svoju
20 argumentaciju. Pretpostavljam da je Vijeće odbacilo naš zahtjev na pravo da damo
21 repliku.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Morat ćete raditi na temelju
23 pretpostavke da to nećemo odobriti, jer to je pretpostavka.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] U tom slučaju ću iskoristiti svih 90
2 minuta, jer u takvim okolnostima moram moći reći što god mogu više.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A sada još Vi, gospodine Haynes?

4 G. HAYNES: [simultani prevod] Ono što ću ja govoriti bit će slično u
5 znatnoj mjeri onome što je govorio gospodin Bourgon. I zbog toga mnogo kraće.
6 Dakle imamo dvadesetak minuta.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle mogli bismo završiti čak i sutra,
8 jer kada zbrojimo gospođu Fauveau i gospodina Jossea, to je maksimum tri sata. I
9 još nam preostaje 45 minuta za gospodina Haynesa da završi svoj dio izlaganja.
10 Što znači, gospodine McCloskey, da trebate biti svjesni da u ponedjeljak
11 počinjete sa svojim odgovorom.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Zahvaljujem se, gospodine
13 predsjedavajući.

14 Ukoliko netko odluči promijeniti svoju strategiju, molim samo da nam se
15 daju jamstva da ćemo početi u ponedjeljak pa da onda imamo vikend da se
16 pripremimo i skratimo cijeli posao. Mislim da ćemo završiti mi svoj dio za jedan
17 dan. Dakle možda sve u toku jutra, neće nam trebati cijelo vrijeme.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uredu. Prekidamo do sutra u 9h ujutro.

19 Ja se izvinjavam. Gospodine Bourgon, još ste nešto -

20 G. BOURGON: [simultani prevod] Samo sam želio iskoristiti priliku da
21 kažem, to jest, zamolim od Pretresnog vijeća da mi se dozvoli, prema Pravilu 126

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da repliciram na odgovor Tužilaštva u vezi sa zajedničkim podneskom Tužilaštva
2 kojim se osporavala uvrstivost izvještaja Richarda Butlera.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To se odobrava.

4 G. BOURGON: [simultani prevod] Hvala.

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

6 ... Sjednica završena u 13.39h.

7 Nastavak zakazan za petak,

8 15.02.2008. u 09.00h.

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30